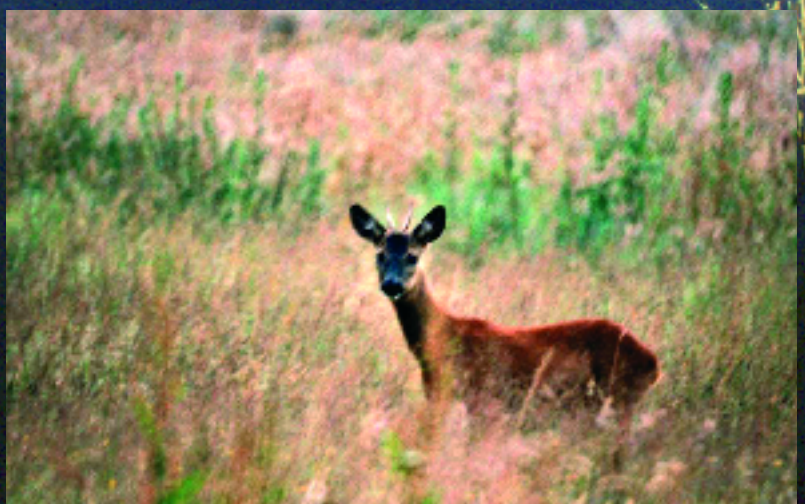

Balanceren in het faunabeheer

DSP-groep BV
Drs. A. van den Andel
Drs. M. van der Gugten CMC
Mr. P. Hulshof

Balanceren in het faunabeheer

Landelijke evaluatie van het functioneren van de
faunabeheereenheden (FBE's)

Amsterdam, 1 december 2006

DSP-groep BV
drs. A. van den Andel
drs. M. van der Gugten CMC
mr. P. Hulshof

Met medewerking van:
S. Boersma
T. Noutsis

DSP - groep BV
Van Diemenstraat 374
1013 CR Amsterdam
T: +31 (0)20 625 75 37
F: +31 (0)20 627 47 59
E: dsp@dsp-groep.nl
W: www.dsp-groep.nl

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Samenvatting	4
1 Inleiding	7
1.1 Achtergrond	7
1.2 Opdrachtformulering	7
1.3 Onderzoeksvragen	7
1.4 Veldwerk	8
1.5 Leeswijzer	9
2 Kaderstelling rond faunabeheereenheden	10
2.1 Flora- en faunawet	10
2.2 Wettelijk kader	11
2.3 Beleidsmatig kader	13
2.4 Financieel en organisatorisch kader	13
2.5 Conclusie	14
3 Onderzoeksbevindingen	15
3.1 Inleiding	15
3.2 Rechtspositie, organisatie en financiering van de FBE's	15
3.3 Samenwerking en communicatie tussen FBE-partners	16
3.4 Samenwerking en communicatie tussen overheden en FBE's	17
3.5 Beoordeling van de beleids- en uitvoeringsplannen	18
3.6 Resultaten van de uitvoering van de faunabeheerplannen	19
3.7 Knelpunten en oplossingsrichtingen	20
3.8 Conclusies	21
4 Conclusies en advies	24
4.1 Inleiding	24
4.2 Conclusies	24
4.3 Advies	26
Colofon	28
Bijlagen	29

Voorwoord

De diversiteit van organisaties die zich inspannen om de natuur in stand te houden is bijna net zo groot als de biodiversiteit in die natuur. Boeren, overheden, jagers, terreinbeheerders, en dat in allerlei soorten en maten. In een klein en dichtbevolkt land als Nederland is het niet altijd eenvoudig om de verschillende belangen van deze organisaties met elkaar in evenwicht te houden. Bij de inwerkingtreding van de Flora- en faunawet in april 2002 werden hiervoor Faunabeheereenheden in het leven geroepen.

Zeven landelijke organisaties hebben zich vanaf het begin ingespannen om deze FBE's van de grond te krijgen. Nu, vijf jaar later, is het tijd de balans op te maken en het functioneren van de FBE's tegen het licht te houden. Een belangrijke aanleiding hiertoe is de voorgenomen evaluatie van de Flora- en faunawet door de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.

Omdat we dit initiatief van de minister niet af wilden wachten, hebben de zeven organisaties aan onderzoeks- en adviesbureau DSP-groep opdracht gegeven een onderzoek uit te voeren. Naast het houden van een landelijke enquête, zijn in vier provincies gesprekken gevoerd met partijen die betrokken zijn bij de FBE's. De opdracht was niet om een diepgravende studie op te zetten. Gevraagd was om een kort en krachtig onderzoek uit te voeren waarin de hoofdlijnen van de FBE's en de ervaringen van bestuurders centraal staan.

Volgens mij is die opzet geslaagd. Uit het onderzoeksrapport blijkt dat men over het algemeen redelijk te spreken is over het functioneren van de FBE's. Natuurlijk zijn er ook knelpunten en zaken die nog minder goed uit de verf komen. Ik vertrouw erop dat de regionale organisaties en de provincies, die het faunabeheer met elkaar vormgeven, hier aandacht aan zullen besteden. Het rapport biedt daartoe concrete handreikingen. Ik wens alle betrokken partijen daarbij veel succes.

Namens het Landelijk overleg faunabeheereenheden,

Henkjan Kievit
(directeur DE LANDSCHAPPEN)

De gezamenlijke opdrachtgevers voor deze evaluatie zijn:

- Koninklijke Nederlandse Jagers Vereniging (KNJV)
- Nederlandse Organisatie Jacht en Grondbeheer (NOJG)
- Vereniging Natuurmonumenten
- Staatsbosbeheer
- Federatie Particulier Grondbezit
- LTO Nederland
- DE LANDSCHAPPEN

Samenvatting

Per 1 april 2002 is de Flora- en faunawet in werking getreden. Deze wet vormt samen met de Natuurbeschermingswet 1998 het belangrijkste juridische kader voor de bescherming van de natuur. Hiertoe wordt in de wet onder andere de oprichting van de zogenoemde Faunabeheereenheden (FBE) gestimuleerd. Inmiddels zijn er in totaal 16 Faunabeheereenheden opgericht. Vooruitlopend op een evaluatie van de Flora- en faunawet door het ministerie van LNV hebben de landelijke FBE-partners opdracht verleend aan onderzoeks- en adviesbureau DSP-groep om een onderzoek uit te voeren naar de doelmatigheid en de doeltreffendheid van de FBE's.

Deze evaluatie is tot stand gekomen op basis van een documentanalyse en een internetenquête onder FBE-besturen en gedeputeerden, die door 79 respondenten (66%) is ingevuld. Naast de enquête heeft de begeleidingscommissie vier provincies (Friesland, Limburg, Noord-Holland en Utrecht) geselecteerd, waar interviews zijn gehouden met betrokkenen. Verder zijn er gesprekken gevoerd met vertegenwoordigers van het ministerie van LNV en van het Faunafonds. De reikwijdte van deze evaluatie is weliswaar bescheiden geweest, maar geeft voldoende onderbouwing voor een algemeen beeld over het functioneren van de faunabeheereenheden.

Dit evaluatierapport geeft in hoofdstuk 3 antwoord op de volgende vragen:

- 1 Welke verschillen bestaan er in de gekozen rechtsvorm, organisatie en financiering tussen de FBE's?
- 2 Hoe verloopt de samenwerking en communicatie tussen de partners en/of bestuurders binnen de FBE's?
- 3 Hoe verloopt de samenwerking en communicatie tussen rijksoverheid, provincie en FBE-partners?
- 4 Hoe beoordeelt men de kwaliteit van de provinciale faunabeleidsplannen en van de faunabeheerplannen van de FBE's?
- 5 Welke resultaten levert de uitvoering van de faunabeheerplannen op in termen van populatiebeheer en schadebestrijding?
- 6 Welke (algemene) knelpunten bestaan er rond het beleid, de organisatie en de financiering van de faunabeheereenheden/-plannen en welke oplossingsrichtingen zijn mogelijk?

Uit de landelijke enquête en interviews onder FBE-bestuurders zelf en gedeputeerden van de provincies komt naar voren dat men over het algemeen redelijk tevreden is over het functioneren van de faunabeheereenheden. Uiteraard zijn er wel verschillen per provincie en tussen de organisaties die in de FBE-besturen vertegenwoordigd zijn. Zeker met inbegrip van de ingewikkelde karakteristiek van de Flora- en faunawet en de relatief korte termijn na inwerkingtreding mag geconcludeerd worden dat de FBE's over het algemeen goed in de steigers zijn gezet en dat er geleidelijk meer duidelijkheid is ontstaan over hun positie en functie. Tegen deze achtergrond zijn de meeste betrokkenen ook (zeer) tevreden over de doelmatigheid van de FBE-organisatie en de doeltreffendheid van de beheermaatregelen. Natuurlijk zijn er ook kanttekeningen te maken:

- De Flora- en Faunawet is een kaderwet die in de loop van de tijd nader ingevuld is via AMvB's en uitvoeringsrichtlijnen. Daarbij speelt volgens betrokkenen ook de tussentijdse verschuiving in het politieke spectrum

een rol. Uit de interviews blijkt dat er in de loop der tijd verruiming is doorgevoerd waardoor de FBE-besturen vinden dat hun speelruimte is ingeperkt, vooral door de landelijke vrijstellingsregelingen.

- De provincies verlenen subsidie voor de actualisering en uitvoering van het faunabeheerplan. Deze provinciale subsidie ligt in de meeste gevallen tussen 80.000 en 100.000 euro per jaar. De provinciale middelen zijn met name bedoeld voor de bestuursonkosten en detacheringkosten van een ambtelijk secretaris of adviseur. Ondanks het feit dat de Gedeputeerden van mening zijn dat geld niet het probleem mag zijn, loopt in een aantal provincies het proces van subsidieverlening moeizaam, wat bij de FBE-besturen tot de nodige frustratie aanleiding geeft. Daar waar de middelen ontbreken, blijkt uit de interviews dat dit vooral ten koste gaat van de inzet ten behoeve van de communicatie- en monitoringfunctie.
- De positie en functie van de FBE's is redelijk scherp omschreven in de Flora- en faunawet en kent dan ook niet al te grote verschillen per provincie. Er bestaan wel grote verschillen in de wijze waarop provincie en FBE hun eigen rol definiëren en uitvoeren, vooral met betrekking tot de wijze waarop ontheffingen worden verleend. Dit heeft uiteraard gevolgen voor het voorbereidings- en besluitvormingsproces en de mogelijkheden voor instelling van bezwaar en beroep bij het bevoegd gezag cq. het provinciaal bestuur.
- Uit de interviews blijkt dat er een spanningsveld bestaat tussen het enerzijds geven van ruimere bevoegdheden aan de FBE (ten aanzien van werking of duur van de ontheffingen) en anderzijds de borging van het maatschappelijk belang van de bescherming van de fauna.
- De decentralisatie van verantwoordelijkheden en bevoegdheden zoals die in de Flora- en faunawet is omschreven heeft onder andere tot doel om het bestuur dicht bij de burgers te brengen en meer maatwerk in de uitvoering mogelijk te maken. Dit zou ook moeten leiden tot meer maatschappelijk draagvlak voor de gekozen beheermaatregelen. Uit de interviews met betrokken FBE-bestuurders komt naar voren dat betere communicatie over planmatig en duurzaam faunabeheer kan leiden tot meer draagvlak voor beheermaatregelen bij de FBE-achterban en onder de bevolking. Onze indruk is dat hier nog een wereld te winnen valt.

Voor het versterken van het provinciaal faunabeleid en de FBE-organisaties is het wenselijk om een aantal verbeteringen te treffen. Deze aanbevelingen liggen in de lijn met de voorgaande conclusies, met name:

- De provinciebesturen zouden zich meer op de hoofdlijnen van het faunabeleid moeten richten en hierover via meerjarige overeenkomsten afspraken maken met de faunabeheereenheden.
- De faunabeheereenheden moeten de relaties met hun regionale achterbannen versterken door een gezamenlijke communicatiestrategie (bijvoorbeeld via een periodieke nieuwsbrief of een 1-loketfunctie).
- De rijksoverheid moet terughoudend zijn in het doorvoeren van landelijke wijzigingen in wet en regelgeving teneinde de gedecentraliseerde bevoegdheden niet te doorkruisen.
- De reikwijdte, betrouwbaarheid en validiteit van de huidige onderzoeksmethoden rond het faunabeheer moet kritisch getoetst worden, teneinde te komen tot een uniform monitoringsinstrument voor het provinciaal en landelijk faunabeleid.

Wij adviseren de landelijke FBE-organisaties dan ook om deze meer fundamentele discussie aan te gaan met de minister van LNV en het IPO en daarbij ook de overdracht te bespreken van meer verantwoordelijkheid voor

het faunabeheer naar de provincies. In het verlengde van deze discussie zou ook de rol en de verantwoordelijkheid van de FBE-partners opnieuw bekeken dienen te worden. De door de minister van LNV aangekondigde evaluatie van de Flora- en faunawet biedt mogelijk een goed overlegkader over dit onderwerp.

1 Inleiding

1.1 Achtergrond

Per 1 april 2002 is de Flora- en faunawet in werking getreden. Deze wet voorziet in de bescherming van planten- en diersoorten binnen en buiten de beschermde natuurgebieden, regelt de handel in en de invoer/uitvoer van beschermde planten en dieren, de jacht en beheer en schadebestrijding. De Flora- en faunawet vormt samen met de Natuurbeschermingswet 1998 het belangrijkste juridische kader voor de bescherming van de natuur. Hiertoe is onder andere de oprichting van zogenoemde Faunabeheereenheden (FBE) gestimuleerd. Inmiddels zijn er in totaal 16 FBE's opgericht: in elke provincie één en in Gelderland en Limburg elk drie.

1.2 Opdrachtformulering

Het ministerie van LNV is voornemens om een evaluatie van de Flora- en faunawet uit te voeren¹. Vooruitlopend op deze evaluatie hebben de zeven landelijke FBE-partners besloten om een eigen evaluatie uit te laten voeren naar het functioneren van de faunabeheereenheden door een onafhankelijk bureau. Namens de landelijke FBE-partners heeft stichting DE LANDSCHAPPEN aan onderzoeks- en adviesbureau DSP-groep te Amsterdam verzocht om deze evaluatie uit te voeren.

In de brief van 18 april 2006 van de stichting DE LANDSCHAPPEN zijn de hoofdlijnen en aandachtspunten van de evaluatie beschreven. DSP-groep heeft vervolgens een onderzoeksopzet uitgewerkt die op 27 juni 2006 met de opdrachtgever is besproken en goedgekeurd. Mede gezien het bescheiden onderzoeksbudget is besloten het onderzoek vooral te richten op het bestuurlijk en organisatorisch functioneren van de faunabeheereenheden in het licht van het provinciaal faunabeleidsplan. Ten behoeve van het onderzoek is een begeleidingscommissie samengesteld waarin vertegenwoordigers van verschillende FBE's en bestuurlijke achterbannen zijn vertegenwoordigd (zie bijlage 1).

1.3 Onderzoeksvragen

De centrale probleemstelling is als volgt geformuleerd:

"In hoeverre functioneren de FBE's volgens verwachting in termen van doelmatigheid van de organisatie en doeltreffendheid van de getroffen maatregelen?"

Deze probleemstelling is uitgewerkt in de volgende onderzoeksvragen:

- 1 Welke verschillen bestaan er in de gekozen rechtsvorm, organisatie en financiering tussen de FBE's?

Noot 1 Conform artikel 125 van de Flora- en faunawet is vijf jaar na invoering een evaluatie voorzien.

- 2 Hoe verloopt de samenwerking en communicatie tussen de partners en/of bestuurders binnen de FBE's?
- 3 Hoe verloopt de samenwerking en communicatie tussen rijksoverheid, provincie en FBE-partners?
- 4 Hoe beoordeelt men de kwaliteit van de provinciale faunabeleidsplannen en van de faunabeheerplannen van de FBE's?
- 5 Welke resultaten levert de uitvoering van de faunabeheerplannen op in termen van populatiebeheer en schadebestrijding?
- 6 Welke (algemene) knelpunten bestaan er rond het beleid, de organisatie en de financiering van de faunabeheereenheden/-plannen en welke oplossingsrichtingen zijn mogelijk?

1.4 Veldwerk

Fase 1: Voorbereiding en documentanalyse

Ter voorbereiding op deze evaluatieopdracht is een quick scan uitgevoerd naar de relevante documentatie en faunabeheerplannen (zie bijlage 3). Hiermee is het nodige inzicht verkregen in de huidige state-of-the-art rond de FBE's.

Fase 2: Internet-enquête

Om een breed beeld te krijgen van de meningen over het functioneren van de Faunabeheereenheden is via internet een korte enquête afgenomen onder de FBE-bestuurders en gedeputeerden. De resultaten hiervan bieden een overzicht van de situatie, de ervaringen en de beeldvorming rond de FBE's in den lande en dat overzicht is waar nodig en mogelijk uitgesplitst naar provincies, functies en achterbannen². Op 20 juli 2006 is de internet-enquête uitgezet onder 120 personen. Na een rappelbericht op 16 augustus is de enquête op 24 augustus gesloten. In totaal hebben 79 personen (66%) de enquête ingevuld, hetgeen als een goede respons kan worden beschouwd. Bij de respons kunnen de volgende opmerkingen gemaakt worden:

- De respons uit de provincies Gelderland en Limburg is het hoogste, maar in deze provincies zijn ook meerdere FBE's. De noordelijke provincies (Groningen, Friesland, Drenthe) hebben een iets lagere respons.
- De meeste respondenten (57%) zijn FBE-bestuurder; bij de andere functies gaat het om kleine aantallen.
- Van de FBE-bestuurders die de enquête hebben ingevuld zijn er ongeveer evenveel afkomstig vanuit de KNJV, LTO en FPG als vanuit de gezamenlijke TBO's (Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer en de provinciale Landschappen).

Fase 3: Diepte-interviews

In overleg met de begeleidingscommissie zijn na afronding van de internet-enquête vier provincies geselecteerd waar aanvullende interviews hebben plaatsgevonden. In de provincies Friesland, Limburg, Noord-Holland en Utrecht zijn gesprekken gevoerd met de gedeputeerden³ en provinciale ambtenaren en met een afvaardiging van de betreffende FBE-besturen.

Noot 2 De volledige rechte-tellingen en schriftelijke commentaren van de respondenten zijn te vinden in de bijlagen 4 en 5.

Noot 3 Vanwege drukke agenda's en andere verplichtingen is de gedeputeerde van Limburg telefonisch geïnterviewd en heeft de gedeputeerde van Friesland het interview op het laatste moment afgezegd.

Aan de FBE-voorzitters is gevraagd om een ander bestuurslid bij het interview uit te nodigen, waarbij zo gepland is dat de vier verschillende partijen (landbouw, natuurbeheer, eigendom en jacht) aan het woord konden komen. Verder hebben er nog interviews plaatsgevonden met de directeur Natuur van het ministerie van LNV en de secretaris van het Faunafonds. Voor een overzicht van de gesprekspartners verwijzen we naar de bijlage 2.

Fase 4: Rapportage

De resultaten en conclusies van dit evaluatieonderzoek zijn neergelegd in dit onderzoeksrapport. Hierin komen ook de knelpunten in het beleid, de organisatie en de financiering aan de orde. Tevens is er een advies opgenomen over de toekomst van de faunabeheereenheden in het licht van de veranderingen in het faunabeheer en de verhoudingen tussen overheid en maatschappelijke organisaties.

Wij bedanken de leden van de begeleidingscommissie die ons tijdens het onderzoek bijgestaan hebben, alsmede de voorzitters en medewerkers van de FBE's, de gedeputeerden en ambtenaren die ons te woord hebben gestaan ten behoeve van de verdieping van deze evaluatie.

1.5 Leeswijzer

In het volgende hoofdstuk 2 wordt beknopt de context geschetst van de faunabeheereenheden. Hoofdstuk 3 is volledig gewijd aan de onderzoeksbevindingen en in hoofdstuk 4 volgen de conclusies en het advies.

2 Kaderstelling rond faunabeheereenheden

2.1 Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet is op 1 april 2002 in werking getreden. Deze wet regelt de bescherming van soorten. De Flora- en faunawet vervangt o.a. de vroegere Jachtwet, de Vogelwet en delen van de Natuurbeschermingswet. De Flora- en faunawet is een zogenaamde kaderwet. De hoofdzaken en uitgangspunten zijn in de wet vastgelegd. Nadere invulling vindt plaats bij algemene maatregelen van bestuur (AMvB's) en ministeriële regelingen.

De algemene maatregelen van bestuur en ministeriële regelingen behorende bij de Flora- en faunawet zijn:

- Jachtbesluit
- Besluit beheer en schadebestrijding dieren
- Besluit Faunabeheer
- Besluit aanwijzing dier- en plantensoorten Flora- en faunawet
- Besluit prepareren dieren
- Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten;
- Jachtregeling
- Regeling schadebestrijding dieren.

Onder de Flora- en faunawet zijn als beschermde soort aangewezen:

- een aantal inheemse plantensoorten;
- alle van nature in Nederland voorkomende soorten zoogdieren (m.u.v. zwarte rat, bruine rat en huismuis);
- alle van nature op het Europese grondgebied van de lidstaten van de Europese Unie voorkomende vogelsoorten;
- alle van nature in Nederland voorkomende amfibieën- en reptielensoorten;
- alle van nature in Nederland voorkomende vissoorten (m.u.v. soorten in Visserijwet 1963);
- een aantal overige inheemse diersoorten aangewezen als beschermde soort;
- daarnaast is een aantal uitheemse dier- en plantensoorten als beschermde soort aangewezen.

De wet heeft betrekking op onder meer beheer en schadebestrijding, jacht, handel en bezit en overige menselijke activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten.

Doelstelling Flora- en faunawet

De doelstelling van de wet is de bescherming en het behoud van de gunstige staat van instandhouding van in het wild levende planten- en diersoorten. Het uitgangspunt van de wet is 'nee, tenzij'. Dit betekent dat activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten in principe verboden zijn. Daarnaast erkent de wet dat ook dieren die geen direct nut opleveren voor de mens van onvervangbare waarde zijn (erkenning van de intrinsieke waarde). Van het verbod op schadelijke handelingen ('nee') kan onder voorwaarden ('tenzij') worden afgeweken, met een ontheffing of vrijstelling.

Het verlenen hiervan is de bevoegdheid van de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) en/of van Gedeputeerde Staten.

In de Flora- en faunawet is een zorgplicht opgenomen. Artikel 2, lid 1 zegt hierover: "Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving". Artikel 2, lid 2 verduidelijkt dit als volgt: "De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterweg te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken". De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend. De zorgplicht betekent niet dat er geen dieren mogen worden gedood, maar wel dat dit, indien noodzakelijk, op zodanige wijze gebeurt dat het lijden zo beperkt mogelijk is.

Beschermde leefomgeving

De Flora- en faunawet maakt het mogelijk een landschapselement of object aan te wijzen als beschermde leefomgeving. De provincie is hiervoor het bevoegd gezag. Deze mogelijkheid is in de wet opgenomen om locaties die van groot belang zijn voor het voortbestaan van een planten- of diersoort te beschermen. De aanwijzing tot beschermde leefomgeving maakt het mogelijk bepaalde handelingen te verbieden of strenge voorwaarden te stellen aan de handelingen die op die bewuste plaats de kwaliteit kunnen aantasten.

2.2 Wettelijk kader

De Flora- en faunawet stimuleert de oprichting van faunabeheereenheden (FBE's), een samenwerkingsverband van jachthouders. Ook natuurbeschermingsinstanties (in hun hoedanigheid als jachthouder) kunnen hierin vertegenwoordigd zijn. De huidige wildbeheereenheden (WBE's) worden in de wet niet met name genoemd, maar vormen wel een onderdeel binnen de faunabeheereenheden.

Krachtens de Flora- en faunawet is een faunabeheereenheid bedoeld om uitvoering te geven aan het faunabeleid van de provincie in het kader van artikel 68. Op grond van dit wetsartikel kunnen GS op grond van erkende belangen ontheffing verlenen van de algemene verbodsbepalingen voor beschermde inheemse diersoorten waarvoor geen vrijstelling is verleend op grond van artikel 65 van de wet en die niet zijn aangewezen op grond van artikel 67 van de wet. Ontheffing kan slechts worden verleend wanneer er geen andere oplossing bestaat en indien geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort. Ontheffingen worden in beginsel slechts verleend aan de faunabeheereenheden op basis van een faunabeheerplan. In sommige situaties kan GS geen vrijstelling of ontheffing verlenen ten behoeve van schadebestrijding en beheer. Op basis van artikel 75 van de wet is de minister van LNV wel bevoegd om vrijstelling of ontheffing te verlenen.

De minister stelt regels waaraan faunabeheereenheden en faunabeheerplannen moeten voldoen om voor erkenning cq. goedkeuring in aanmerking te kunnen komen. Deze regels zijn opgenomen in artikel 30 van de Flora- en faunawet en betreffen onder andere:

- de rechtsvorm van de samenwerkingsverbanden;
- de omvang en begrenzing van het werkgebied van de FBE;
- de jachtrechten in het werkgebied;
- het duurzaam beheer van diersoorten in het werkgebied;
- de aard, omvang en noodzaak van de te verrichten handelingen ten aanzien van die diersoorten;
- de wijze waarop en de perioden waarin die handelingen worden verricht.

Volgens artikel 10 van het Besluit Faunabeheer dient het faunabeheerplan tenminste de volgende gegevens te bevatten:

- a) de omvang van het werkgebied van de faunabeheereenheid;
- b) een kaart waarop de begrenzing van het werkgebied van de faunabeheereenheid is aangegeven;
- c) kwantitatieve gegevens over de populatie van de diersoorten ten aanzien waarvan een duurzaam beheer noodzakelijk wordt geacht, met inbegrip van gegevens over de aanwezigheid van de populaties in het betrokken gebied gedurende het jaar;
- d) een onderbouwing van de noodzaak van een duurzaam beheer van de in onderdeel c bedoelde diersoorten, waaronder een onderbouwde verwachting van de belangen als bedoeld in artikel 68, eerste lid, van de wet die zouden worden geschaad indien niet tot beheer zou worden overgegaan;
- e) een beschrijving van de mate waarin de in onderdeel d bedoelde belangen in de vijf jaren voorafgaand aan het ter goedkeuring indienen van het faunabeheerplan zijn geschaad;
- f) de gewenste stand van de in onderdeel c bedoelde diersoorten;
- g) per diersoort een beschrijving van de aard, omvang en noodzaak van de handelingen die zullen worden verricht om de gewenste stand, bedoeld in onderdeel f, te bereiken;
- h) per diersoort en gewas een beschrijving van de handelingen die in de periode, bedoeld in onderdeel e, zijn verricht om het schaden van de in onderdeel d bedoelde belangen te voorkomen, alsmede, voor zover daarover redelijkerwijs kwantitatieve gegevens beschikbaar zijn, een beschrijving van de effectiviteit van die handelingen;
- i) voor zover het plan betrekking heeft op het beheer van edelherten, damherten, reeën of wilde zwijnen, een beschrijving van het voedselaanbod, de relatie tussen dit voedselaanbod en de grootte van de populatie van de betrokken dieren alsmede de mogelijkheden van uitwisseling met aangrenzende terreinen;
- j) een beschrijving van de plaatsen in het werkgebied van de faunabeheereenheid waar en de perioden in het jaar waarin de in onderdeel g bedoelde handelingen zullen plaatsvinden;
- k) de mogelijkheid en de voorwaarden om gebruik te maken van een aan de faunabeheereenheid verleende ontheffing op gronden van jachthouders die niet bij de faunabeheereenheid zijn aangesloten, mits die gronden binnen het werkgebied van de faunabeheereenheid vallen en voor zover die gronden plaatsen als bedoeld in onderdeel j omvatten waar planmatig beheer noodzakelijk is;

- l) voor zover daarover kwantitatieve gegevens beschikbaar zijn, een onderbouwde inschatting van de verwachte effectiviteit van de in onderdeel g bedoelde handelingen;
- m) een beschrijving van de wijze waarop de effectiviteit van de voorgenomen handelingen zal worden bepaald.

2.3 Beleidsmatig kader

De faunabeheereenheden dienen door Gedeputeerde Staten te worden erkend en hebben als taak het beheer van diersoorten en/of de bestrijding van schade aangericht door dieren. Behalve het wettelijk kader is voor de faunabeheereenheid ook het beleidsmatig kader, zoals neergelegd in provinciaal faunabeleid, van belang. De beheermaatregelen van de FBE worden vastgelegd in een faunabeheerplan. Dit faunabeheerplan dient nauwgezet aan te sluiten op het beleidskader van de betreffende provincie.

Aanwijzingen en ontheffingen voor maatregelen om schade te bestrijden worden door of via de faunabeheereenheid aangevraagd. Dit geldt voor alle diersoorten, dus ook voor wildsoorten. De grondgebruiker kan (in bepaalde gevallen) zelf gebruik maken van de ontheffing, maar kan dit ook door anderen laten doen, die hij dan schriftelijk moet machtigen. Voor zover hierbij een faunabeheerplan wordt geëist, is goedkeuring van Gedeputeerde Staten nodig. Gedeputeerde Staten dient hierbij advies in te winnen bij het Faunafonds. Het betreffende faunabeheerplan wordt ter inzage gelegd op het provinciehuis. Maatschappelijke organisaties en burgers kunnen via inspraakprocedures bezwaar aantekenen tegen het voorgenomen besluit van GS. Nadat het besluit genomen is kunnen organisaties en burgers de ontheffingen van de provincie laten toetsen door hun zienswijze naar voren te brengen bij de Raad van State.

2.4 Financieel en organisatorisch kader

Bestuur, organisatie en financiering van de FBE's

In de aanloop van de oprichting van de FBE's is aangegeven dat de faunabeheereenheden een lichte organisatiestructuur dienen te krijgen. In het bestuur zijn de vier achterbannen (landbouw, natuurbeheer, eigenaren en jacht) vertegenwoordigd onder leiding van een onafhankelijk voorzitter. Ter ondersteuning van het bestuur wordt een ambtelijk secretaris gedetacheerd en/of een adviseur ingehuurd. In aanvang werd uitgegaan van een formatie van 0,6 fte gedurende de opbouwfase van twee jaar.

In financiële zin werd eind 2001 door het landelijk overleg faunabeheereenheden een incidentele rijksbijdrage noodzakelijk geacht van 55.000 gulden per FBE voor het oprichten van de stichting en het opstellen van een faunabeheerplan. In mei 2002 hebben de landelijke partners een standaardbegroting opgesteld voor het functioneren ter hoogte van circa 80.000 euro per FBE. Deze begroting is ook als bijlage gevoegd bij het convenant dat de landelijke FBE-partners en de Colleges van Gedeputeerde Staten van alle provincies (met uitzondering van Limburg) op 6 december 2002 met elkaar gesloten hebben. In dit convenant wordt aangegeven dat partijen zich inspannen dat uiterlijk op 1 januari 2003 de faunabeheereenheden zijn opgericht en uiterlijk 31 december 2003 de eerste faunabeheerplannen zijn goedgekeurd door GS. Verder wordt afgesproken dat provinciebesturen en regionale geledingen van FBE-organisaties om tafel gaan om afspraken te

maken over de voorwaarden waaronder de FBE's opgericht worden op basis van een bij het convenant gevoegd Centraal Akkoord.

Financiële tegemoetkoming door het Faunafonds

Met de inwerkingtreding van de Flora- en faunawet is deel van het takenpakket van het Jachtfonds overgenomen door het Faunafonds. Het Faunafonds is bij de Flora- en faunawet ingesteld zelfstandig bestuursorgaan, dat onder meer tot taak heeft te beslissen op aanvragen voor tegemoetkomingen in door bij de Flora- en faunawet beschermde inheemse diersoorten aangerichte schade. Het Ministerie van LNV levert een substantiële bijdrage aan het Faunafonds. Indien de schade wordt veroorzaakt doordat Gedeputeerde Staten geen ontheffing verleend voor beheermaatregelen die wel binnen de criteria van het Faunafonds zouden passen, dan worden de uitgekeerde tegemoetkomingen aan gedupeerden door het faunafonds doorberekend aan de betreffende provincie⁴.

2.5 Conclusie

De basis voor de oprichting van de faunabeheereenheden is gelegen in de invoering van de Flora- en faunawet en hangt samen met een tweetal ontwikkelingen:

- een inhoudelijke wijziging in het politiek-bestuurlijk denken over natuurbescherming en faunabeheer (van jachtwet naar Flora- en faunawet), en
- een decentralisatie van verantwoordelijkheden en bevoegdheden van rijksoverheid naar provinciaal bestuur (dichter bij de burger en grotere betrokkenheid van maatschappelijke organisaties).

Noot 4 Meer informatie is te vinden in het Jaarverslag 2005 van het Faunafonds, Dordrecht, 2006 en op de website www.faunafonds.nl.

3 Onderzoeksbevindingen

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk staat de beantwoording van de onderzoeksvragen (zie paragraaf 1.3) centraal. De uitkomsten van de internetenquête en de interviews zijn hierbij per vraag weergegeven. Een volledig overzicht van de enquêteresultaten is te vinden in de bijlagen 4 en 5.

3.2 Rechtspositie, organisatie en financiering van de FBE's

Onderzoeksvraag:

Welke verschillen bestaan er in de gekozen rechtsvorm, organisatie en financiering tussen de FBE's?

Enquête

Zoals van tevoren al duidelijk was kan deze vraag niet beantwoord worden aan de hand van de enquêteresultaten. Het gaat hier om feitelijke gegevens die rechtstreeks bij de FBE's opgevraagd zouden moeten worden⁵. Wel kan er uit de enquête een indruk gekregen worden over de mate van tevredenheid van betrokkenen over de organisatie en financiering van FBE's. De meerderheid van de respondenten is (zeer) tevreden over de onafhankelijke voorzitter (73%) en de professionele bureauondersteuning (71%). Over de communicatie met de achterbannen zijn minder respondenten (zeer) tevreden (45%). Over de financiering zijn meer mensen (zeer) ontevreden dan (zeer) tevreden (41% versus 30%). Het gebrek aan financiering staat ook als 2^e in de top-3 van knelpunten (vraag 13).

Interviews

Alle FBE's zijn opgericht als stichting. De bestuursleden vertegenwoordigen in ieder geval vier partijen namelijk: jacht, landbouw, particulier eigendom en terreinbeheer. Per provincie zitten enkele accentverschillen in de vertegenwoordiging. Dit heeft vooral te maken met de verschillende partijen die gronden bezitten in een regio. De vertegenwoordiger van de terreinbeheerende organisaties kan meerdere TBO's vertegenwoordigen. Dit is bijvoorbeeld in de provincie Noord-Holland het geval.

Het bestuur van de FBE bestaat uit een onafhankelijke voorzitter en vertegenwoordigers van de vier eerder genoemde partijen (jacht, landbouw, particulier eigendom en terreinbeheer). Deze benoemen uit hun midden een secretaris en een penningmeester. In de statuten staat vermeld dat het bestuur in ieder geval moet bestaan uit een oneven aantal leden. Sommige besturen maken gebruik van externe adviseurs. Zij adviseren het bestuur over diverse aspecten van het faunabeheerplan, zoals het tot stand brengen van een evenwichtige populatie van een diersoort, de mogelijkheden van preventieve maatregelen of over de werkwijze bij ontheffingen.

Noot 5 Via de opdrachtgevers zijn diverse documenten bij de faunabeheereenheden opgevraagd, waaronder faunabeheerplan, jaarverslagen en subsidiebeschikkingen. Niet alle FBE's hebben deze informatie daadwerkelijk aangeleverd.

Doordat de FBE's als rechtsvorm een stichting zijn kan een derde partij geen bezwaar maken tegen de uitvoering van een bepaalde maatregel bij de FBE (bijvoorbeeld tegen een ontheffing). Het bezwaar moet worden ingediend bij de provincie als bevoegd gezag.

De meeste FBE's ontvangen tussen € 80.000 en € 100.000 per jaar subsidie van de provincie om hun werkzaamheden uit te voeren. Uit dit bedrag wordt ook het salaris van de adjunct-secretaris of adviseur betaald. Daarnaast wordt soms aanvullende subsidie verstrekt voor specifieke activiteiten. Van de vier FBE's die betrokken waren bij de verdiepende interviews, is er één FBE die de middelen 5-jaarlijks krijgt. Dit wordt als positief ervaren omdat dit rust brengt binnen de FBE. Vanwege de meerjarige subsidie bestaat er geen onzekerheid over wat de FBE wel en niet kan doen per jaar. Voor de andere drie onderzochte FBE's is dit meer onzeker. Er is zelfs een FBE die ieder jaar moet afwachten hoeveel middelen zij krijgt en waarbij de provincie werkt met bevoorschotting. Overigens geven de geïnterviewde gedeputeerden en ambtenaren aan dat de middelen geen probleem horen te zijn. Zij geven aan de FBE's goed te willen faciliteren. Inmiddels zijn twee FBE's al in gesprek met de provincie over meerjarige subsidieafspraken. De Provincie Limburg gaat binnenkort over van projectsubsidie naar een exploitatie-subsidie.

Niet alle FBE's zijn tevreden over de hoogte van de subsidie. Naar verwachting zal dit volgens de geïnterviewde FBE-vertegenwoordigers in de toekomst een nog groter knelpunt worden. Sommige bestuursleden geven aan een hogere vergoeding te willen ontvangen. Ook wordt er door een bestuurslid aangegeven dat de Wildbeheereenheden (WBE's) graag een financiële waardering willen krijgen voor hun werk. Een andere FBE-voorzitter geeft aan door de minimale financiering geen geld over te houden voor de communicatieve aspecten, bijvoorbeeld voor voorlichting ter verbetering van het maatschappelijke draagvlak. Door meerdere FBE vertegenwoordigers is aangegeven dat zij graag meer middelen willen hebben voor het ontwikkelen van een goed monitorsysteem, of voor meer onderzoek naar de samenhang tussen verschillende faunatellingen.

3.3 Samenwerking en communicatie tussen FBE-partners

Onderzoeksvraag 2:

Hoe verloopt de samenwerking en communicatie tussen de partners en/of bestuurders binnen de FBE's?

Enquête

Van alle respondenten is 79% (zeer) tevreden over de samenwerking tussen de bestuurders binnen de FBE. De TBO's zijn het minst tevreden over de informatievoorziening: alle 5 respondenten van de Vereniging Natuurmonumenten noemen dit een belangrijk knelpunt in het functioneren van de FBE.

Interviews

Alle geïnterviewde vertegenwoordigers van de FBE's zijn tevreden over de samenwerking tussen de partijen binnen de FBE. Hoewel de belangen soms ver uit elkaar kunnen liggen wordt gesteld dat alle partijen elkaar respecteren. Een respondent zei hierover: "Onze bestuursleden nemen geen standpunt in, maar maken een afweging op basis van redelijkheid".

Bovendien hebben de provincies een faunabeleidsplan geschreven. De uitvoering ofwel het faunabeheerplan moet daar logisch uit voort vloeien. Hetgeen betekent dat er over heel veel zaken geen discussie nodig is. Alle res-

pondenten geven aan dat alle partijen evenredig veel invloed hebben en dat alle belangrijke partijen evenredig zijn vertegenwoordigd. Sommige vertegenwoordigers van FBE's geven aan dat de KNJV veel invloed heeft. Niet omdat de KNJV meer inbreng heeft dan andere partijen, maar omdat zij veel werk verrichten, actief zijn binnen het bestuur en heel gemotiveerd zijn om een bijdrage te leveren. Door de toewijding van de KNJV staat dus ook de 'volumeknop' soms wat harder. De indruk dat TBO's binnen de FBE's minder invloed hebben wordt door de geïnterviewden weerlegd. Zij participeren minder en de lobby richting provincie vinden zij soms belangrijker dan actieve deelname aan de FBE volgens een aantal respondenten. Een verklaring hiervoor kan zijn dat TBO's andere prioriteiten hebben. De strijd om de schaarse ruimte met bijvoorbeeld projectontwikkelaars en overheden en de zorg voor een ecologisch duurzame inrichting van een gebied. Het beheer van de (bestaande) fauna vormt daar een klein onderdeel van. De communicatie in de richting van de achterban verloopt niet altijd even goed. Voor de achterban zijn sommige beslissingen van de provincie lastig, en het valt niet altijd mee voor de FBE-bestuursleden om ervoor te zorgen dat de achterban begrip kan opbrengen voor sommige maatregelen. Daarnaast kost communiceren richting achterban veel tijd. Een FBE-nieuwsbrief zou uitkomst kunnen bieden volgens een respondent, maar daar zijn de middelen niet voor. Over het algemeen wordt gesteld dat de jagers via de KNJV vertegenwoordiging goed zijn geïnformeerd. De TBO's zijn niet altijd goed op de hoogte van de beslissingen van het FBE-bestuur volgens een aantal geïnterviewden. Dit wordt ook door de enquêteresultaten ondersteund. De communicatie met de achterban van deze organisaties lijkt in de praktijk ook moeilijker. De respondenten geven als verklaring dat er in het natuurbeheer vaak meerdere organisaties zijn, waarvan de achterban verschillende standpunten heeft. Bovendien is de boodschap die de FBE's moeten brengen naar deze organisaties niet altijd even prettig, bijvoorbeeld het communiceren van een besluit tot ontheffing richting een natuurbeschermingsorganisatie. Daarnaast is de achterban van natuurbeheerders idealistischer dan de achterban van bijvoorbeeld de boeren of de jagers, die direct belanghebbend zijn.

3.4 Samenwerking en communicatie tussen overheden en FBE's

Onderzoeksvraag 3:

Hoe verloopt de samenwerking en communicatie tussen rijksoverheid, provincie en FBE-partners?

Enquête

Van de respondenten is 47% (zeer) tevreden over de samenwerking met de provincie. De samenwerking met het Faunafonds scoort iets minder positief, maar nog steeds zijn meer mensen tevreden dan ontevreden over deze samenwerking. Over de samenwerking met gemeenten heeft meer dan de helft van de respondenten geen mening en een derde beoordeelt deze neutraal. De reden hiervoor is dat weinig FBE-besturen te maken hebben met gemeenten. Als het gaat over de kwaliteit van de informatievoorziening vanuit de partners valt op dat men gemiddeld genomen tevreden is over de WBE's en ontheffingshouders/uitvoerders en minder tevreden over de informatie van overheden en terreinbeheerders.

Interviews

Tijdens de interviews is vooral doorgevraagd over de samenwerkingsrelatie tussen provincies en FBE's. Die wordt over het algemeen als bevredigend ervaren. Niet voor alle gedeputeerden is het dossier van het faunabeheer even belangrijk. Voor drie van de vier gedeputeerden wordt het dossier als zeer belangrijk ervaren, enerzijds omdat het een politiek onrustig dossier is en anderzijds omdat zij de waarde van goed faunabeheer en een goede samenwerking inzien. Er is regelmatig ambtelijk en bestuurlijk overleg met de FBE. De 'dagelijkse' communicatie en samenwerking is bevredigend. Dan gaat het vooral om de onderlinge relaties want de informatievoorziening tussen de provincie en de FBE is nog niet optimaal. Een aantal vertegenwoordigers van de provincies geeft aan dat de rapportages (voornamelijk jaarverslagen) van de FBE, zoals zij verplicht zijn richting provincie, er maar niet komen of onvolledig zijn. De FBE's vinden de informatievoorziening van de provincie traag. De FBE's vinden dat de provincie soms onnodig voorzichtig is met sommige besluiten, of dat sommige besluiten erg lang op zich laten wachten. Bij faunabeheer is soms snelle besluitvorming nodig. Voor sommige telers duurt een ontheffing voor afschot van een bepaalde diersoort erg lang, wanneer zij daarvan dagelijks schade ondervinden. In de interviews is niet echt gesproken over de samenwerking en communicatie tussen FBE en de rijksoverheid, maar meer over de effecten van het landelijke beleid. Bijna alle geïnterviewde vertegenwoordigers van de FBE's en provincies zijn ontevreden over de rol van de minister. Vooral over het afgelopen jaar is men niet te spreken over de beslissingen die de minister heeft genomen over de plaatsing van diersoorten op de landelijke vrijstellingslijst.

Zowel de vertegenwoordigers van de FBE, de gedeputeerden als de ambtenaren van de provincie zijn van mening dat de landelijke vrijstellingen die de minister heeft gegeven een marginalisering is van de Flora- en faunawet en van de taken van de provincie en de faunabeheereenheden. Letterlijk merkte een provincieambtenaar op: "Goed beschouwd doet onze FBE alleen nog maar de coördinatie over de reeën, over al het andere heeft de minister een uitspraak gedaan, het is een uitholling van de regionale verantwoordelijkheid voor een goed faunabeheer".

Bovendien zorgen die vrijstellingen ervoor dat het planmatig beheren van de fauna stagneert, terwijl de FBE's zijn van mening dat het versterken van planmatig beheer juist een van de doelen is voor de komende jaren:

"De FBE's zijn goed georganiseerd, de vele rechtszaken zijn hopelijk voorbij en nu willen we flink investeren in goed beheer, met goede tellingen en een goede inschatting van de economische en ecologische draagkracht van een gebied". In één regio was door de FBE in overleg met de provincie een verbeterd plan van aanpak geschreven voor de grauwe Gans. En niet onbelangrijk, het plan van aanpak was in overeenstemming met de bedoeling van de Flora- en faunawet (Nee, tenzij). "De inkt is nog niet droog of de minister fietst er doorheen met een landelijke vrijstelling."

3.5 Beoordeling van de beleids- en uitvoeringsplannen

Onderzoeksvraag 4

Hoe beoordeelt men de kwaliteit van de provinciale faunabeleidsplannen en van de faunabeheerplannen van de FBE's?

Enquête

Opvallend is dat ongeveer de helft van de respondenten (zeer) ontevreden is over de Flora- en faunawet (49%) evenals over de schadevergoedingsregeling via het Faunafonds (51%). Maar het provinciaal faunabeleid wordt door de meeste mensen juist positief beoordeeld. Over het juridisch instrumentarium van vrijstellings- en aanwijzingsregelingen, alsmede ontheffings- en bezwaarprocedures is men minder uitgesproken; de meeste mensen scoren hier een neutraal standpunt.

Interviews

Over het algemeen is men tevreden over de kwaliteit van de provinciale beleidsplannen en de faunabeheerplannen. De respondenten van de interviews geven aan dat de beheerplannen goed aansluiten bij de provinciale beleidsplannen. Niet alle FBE-vertegenwoordigers zijn tevreden over de beleidsplannen van de provincie. Dit heeft vooral te maken met de wijze waarop de provincie haar verantwoordelijkheid invult: de mate waarin de FBE's ruimte krijgen binnen het beleid en de (bestuurlijke of juridische) invalshoek van een provincie. Een aantal vertegenwoordigers geeft aan geen doorgesluik van de provincie te willen zijn als het gaat om ontheffingen. Er wordt dan met name gedoeld op de beperkingen die worden opgelegd door de provincie als voorwaarden bij de ontheffingen. De beleidsplannen van de provincies hebben een verschillend karakter. Eén van de onderzochte provincie heeft meer een kaderstellend beleidsplan dat vooral gericht is op procedurele afspraken. De FBE heeft veel ruimte om inhoudelijk invulling te geven aan het faunabeheer. Een andere provincie is veel meer gericht op de juridische aspecten van de Flora- en faunawet. Een FBE-voorzitter gaf aan dat de beleidsruimte die de FBE aanvankelijk had met het provinciale beleidsplan uiteindelijk weer wordt ingedamd door de voorwaarden die aan ontheffingen worden gekoppeld. De afspraken over het faunabeheerplan zijn daarmee niets meer waard. Een andere voorzitter gaf aan dat het voor de FBE's niet goed is om teveel beleidsruimte te hebben. Zodra een FBE teveel beleidsruimte krijgt gaat de FBE zich meer opstellen als belangenbehartiger en dat is niet de bedoeling van de wet. Kortom: er bestaan in het veld verschillende ideeën over de handelingsruimte die een FBE zou moeten hebben.

3.6 Resultaten van de uitvoering van de faunabeheerplannen

Onderzoeksvraag 5:

Welke resultaten levert de uitvoering van de faunabeheerplannen op in termen van populatiebeheer en schadebestrijding?

Enquête

Ongeveer evenveel respondenten vinden dat het beheer van diersoorten verbeterd als verslechterd is sinds de invoering van de Flora- en faunawet (vraag 9). Een eerste analyse wijst uit dat de vertegenwoordigers van KNJV, FPG en LTO het beheer verslechterd vinden en de overige respondenten neutraler of positiever oordelen.

Over de omvang van de schade is men veel eenduidiger: verreweg de meeste respondenten geven aan dat de schade is toegenomen sinds de invoering van de Flora- en faunawet (vraag 10). Dit hoeft overigens geen oorzakelijk verband te betekenen, want uit de reactie van respondenten blijkt dat de omvang van bepaalde diersoorten ook sterk is toegenomen (met meer schade tot gevolg). In dit kader is het niet vreemd dat de meerderheid

ook aangeeft dat de uitgekeerde schadevergoedingen zijn toegenomen (vraag 11). Opvallend is dat een kwart van de respondenten van mening is dat de uitgekeerde schadevergoeding is afgenomen. Tot slot is de meerderheid van de respondenten ontevreden over de informatievoorziening over de stand van de populaties en de effecten van beheermaatregelen (vraag 8).

Interviews

De geïnterviewden vinden het moeilijk om een oordeel te vellen over de verbetering van het beheer of over de al dan niet toegenomen schade. Zij zijn allemaal van mening dat de nieuwe systematiek tijd nodig heeft en dat pas over een jaar of twee jaar beoordeeld kan worden of die nieuwe werkwijze vruchten afwerpt.

De schade wordt nu beter geregistreerd door de boeren dan voorheen. Door de betere registratie is het denkbaar dat de schade (op papier) is toegenomen. Daarnaast wordt opgemerkt dat de omvang van bepaalde diersoorten ook is toegenomen. Door landelijke vrijstellingen is het in die gevallen niet meer mogelijk om in aanmerking te komen voor een tegemoetkoming in de schade. En een vrijstelling betekent niet altijd dat een boer van zijn schade af is. De jagers mogen op de vrijgestelde dieren jagen, maar dat betekent niet altijd dat er genoeg afschot plaats vindt om schade te voorkomen.

Een aantal respondenten zegt te denken dat er verbetering is opgetreden in het faunabeheer, omdat er veel meer planmatig wordt gewerkt. De meningen zijn verdeeld over het feit of de dieren beter beschermd worden. Vooral door de landelijke vrijstellingen lijken bepaalde dieren nu minder goed beschermd te zijn dan onder de voormalige jachtwet. Van de faunabeschermingsgedachte is door alle amendementen niet veel over gebleven volgens sommige geïnterviewden.

3.7 Knelpunten en oplossingsrichtingen

Onderzoeksvraag 6:

Welke (algemene) knelpunten bestaan er rond het beleid, de organisatie en de financiering van de faunabeheereenheden/-plannen en welke oplossingsrichtingen zijn mogelijk?

Enquête

Uit de enquête komt een top-3 van knelpunten naar voren (vraag 13):

- teveel regelgeving door de overheid (52%);
- onvoldoende financiering van de FBE's (44%);
- langdurige juridische procedures (41%).

Ondanks de knelpunten is men gemiddeld genomen toch positief over het huidige functioneren van de FBE's, wat onder andere blijkt uit een gemiddeld rapportcijfer van een 6,8 (vraag 14). Volgens 15% van de respondenten scoort het huidige functioneren van de FBE's een (ruime) onvoldoende.

Voor de toekomst ziet een meerderheid de functie van de FBE's toch vooral als adviseren over en uitvoering geven aan het provinciale beleid (vraag 12). Er wordt wel opgemerkt dat een meer bindende advisering aan de provincie wenselijk zou zijn. Een minderheid van de respondenten prefereert zelfs een veel steviger positie van de FBE's met een autonome verantwoordelijkheid in de provincie, zoals de waterschappen die hebben.

Interviews

De financiering van de FBE's is het grootste knelpunt volgens de meeste FBE-respondenten. Slechts één voorzitter geeft aan dat de financiering voldoende is. Er is niet veel bezwaar tegen de hoogte van de vacatiegelden, maar men zou meer middelen willen hebben voor betere afstemming van diverse manieren van tellen, onderzoek om nog beter te beheren, waardering voor de WBE's en voor het verbeteren van de communicatie met de achterban. Wat betreft de geïnterviewde gedeputeerden is het verlenen van meer subsidie een mogelijkheid; in een aantal gevallen gebeurt dit ook al. Het goed faciliteren van de FBE's wordt belangrijk gevonden. Uit de interviews blijkt dat de onzekerheid over de subsidie een grotere rol speelt dan het tekort aan middelen. Eén FBE krijgt nog steeds voorlopige voorschotten en dat brengt voor de FBE veel onrust met zich mee.

Opvallend genoeg is tijdens de interviews de regelgeving door de overheid niet als heel bezwaarlijk benoemd. Mogelijk wordt deze regelgeving als een onontkoombaar gegeven ervaren. Wel is er bij een aantal respondenten ontevredenheid over de wijze waarop provincies ontheffingen verlenen. Sommige provincies hangen volgens de FBE-ers veel voorwaarden aan de ontheffingen waardoor het uitvoeren door de mensen in het veld wordt bemoeilijkt. De voorwaarden zijn soms in strijd met de beleidsregels van het Faunafonds. Hoewel deze beleidsregels niet bindend zijn, schept dit zo nu en dan verwarring.

Alle geïnterviewden zijn het erover eens dat er veel juridische procedures zijn gevoerd. Dit heeft de vorming van de nieuwe FBE-organisatie en de samenwerking tussen provincies en FBE's vertraagd. De bezwaarprocedures op de ontheffingen worden door de provincie afgewikkeld, immers, tegen de uitvoeringsorganisatie (FBE) kan geen bezwaar worden gemaakt. De provincie Limburg heeft minder te maken met juridische procedures. Zij hebben de ontheffingen verleend voor een periode van vijf jaar.

Inmiddels wordt er jurisprudentie opgebouwd. Zo is voor een aantal respondenten de uitspraak dat er preventief tot (beperkte) afschot mag worden overgegaan een belangrijke uitspraak voor het planmatig beheren en het voorkomen van schade.

Zowel de FBE's als de provincies geven aan dat de wet en de nieuwe organisatie van de uitvoering tijd nodig heeft. Oplossingsrichtingen worden meer gezocht in meerjarenafspraken en een gerichte aanvulling op het huidige budget. In de enquête is het knelpunt van de landelijke vrijstelling niet duidelijk als knelpunt naar boven gekomen. Uit de interviews blijkt dat dit momenteel het belangrijkste knelpunt is en dat dit gegeven een bedreiging vormt voor de toekomst van een gefundeerd en planmatig beheer op (provinciale) maat.

3.8 Conclusies

De faunabeheereenheden en de betrokken ambtenaren van de provincies en de gedeputeerden zijn tevreden over de tot nu toe geboekte resultaten met betrekking tot het proces. Wat niet onderschat wordt is dat de partijen erin geslaagd zijn om een goed overleg tot stand te brengen in iedere provincie en dat de stichtingen (de FBE's) in relatief korte tijd in staat zijn geweest goed te functioneren. Of zoals een voorzitter zei: "Als je ziet waar we vandaan komen en hoe we moesten beginnen, hebben we het echt niet slecht gedaan".

Alle geïnterviewden zijn tevreden over de redelijkheid die de betrokkenen nastreven en de dialoog die mogelijk is, zodat men kan komen tot een goed faunabeheer. Een gedeputeerde zei hierover: “We hebben aardig wat appeltjes met elkaar geschild, maar uiteindelijk komen we er altijd wel uit en gaan we na een overleg met goede zin uit elkaar”. Er is dus veel waardering voor de onderlinge samenwerking. Maar niet alles gaat nog even goed. Zowel de provincie als de FBE's hebben de informatievoorziening over en weer nog niet goed geregeld. De provincies krijgen niet altijd de afgesproken jaarverslagen. Er zijn nog veel discussies over tellingen en over de rol van zowel organisaties als SOVON als van de Wildbeheereenheden. Niet alle FBE's zijn tevreden over de snelheid van provincies als het gaat om het verlenen van ontheffingen. Om de achterban goed te kunnen informeren, geven sommige FBE-vertegenwoordigers aan dat zij meer willen weten van de ambtelijke routing.

Het informeren van de achterban is een ander punt van aandacht. Sommige partijen binnen de FBE's doen dit over het algemeen goed, zoals de KNJV. Andere partijen blijken minder in staat om de achterban te informeren. In een enkel geval is het voorgekomen dat een organisatie bezwaar maakte tegen een besluit van de provincie, terwijl de FBE-vertegenwoordiger van die organisatie op de hoogte was van het besluit en dit binnen FBE-verband ook had onderschreven. Uit de interviews blijkt dat de opvatting heerst dat de bestuursleden van de FBE ieder de verantwoordelijkheid hebben om hun eigen achterban te informeren. Het is raadzaam om als FBE-bestuur een gezamenlijke verantwoordelijkheid te hebben om alle achterbannen goed te informeren. Mogelijk schiet men hierin nog tekort omdat er te weinig financiering is om communicatiemiddelen te ontwikkelen, zoals een nieuwsbrief.

In deze evaluatie kan niet goed beoordeeld worden of de FBE's onvoldoende worden gefinancierd door de provincie, maar de meeste respondenten geven aan dat zij de FBE's beter gefaciliteerd willen zien. En het gaat niet om enorme bedragen. Een belangrijker punt met betrekking tot de financiering is de éénjarige subsidiesystematiek. Beter zou zijn om de stichtingen een meerjarig financieel kader te bieden. De gedeputeerden die zijn geïnterviewd zeggen hier ook geen problemen mee te hebben. Inmiddels wordt er in verschillende provincies al gekeken naar een meerjarige subsidie. In de provincie Utrecht is dit al het geval.

Tijdens de interviews is de uitvoeringsruimte die een FBE krijgt van de provincie aan de orde gesteld. In de enquête kwam dit punt ook al aan de orde. Enerzijds wil de FBE geen doorgeefluik van provinciale ontheffingen worden, anderzijds is het ook niet wenselijk dat de (privaatrechtelijke) FBE teveel op de (publiekrechtelijke) bestuurdersstoel komt te zitten. De meeste FBE-voorzitters en de gedeputeerden geven aan tevreden te zijn met de rol die de FBE nu heeft: een uitvoeringsorganisatie die gevraagd en ongevraagd advies kan geven aan de provincie.

Het is nog moeilijk te zeggen wat de daadwerkelijke effecten zijn op het beheer, op de schade en de populatie van de diersoorten. Daar is het volgens velen nog te vroeg voor. De een zegt dat de schade is toegenomen, de ander zegt dat de schade is afgenomen. De een zegt dat de dieren beter beschermd worden, terwijl de ander zegt dat de dieren slechter worden beschermd. Wat wel duidelijk is geworden dat de regio's beter in staat zijn om planmatig te werken door de gedecentraliseerde wet en uitvoering. Een ambtenaar van de provincie zei hierover: “Je moet de FBE eigenlijk zien als

een kwaliteitskeurmerk, daar zitten de mensen die er verstand van hebben en een weloverwogen plan schrijven voor goed beheer". De kwaliteit van het faunabeheer wordt volgens velen nu bedreigd door de landelijke vrijstellingen. Op dit moment wordt dit als een groot probleem ervaren aangezien de systematiek van landelijke vrijstellingen de mogelijkheden voor provinciaal maatwerk in de weg staat.

4 Conclusies en advies

4.1 Inleiding

Op basis van de onderzoeksbevindingen wordt in dit hoofdstuk een aantal conclusies getrokken met betrekking tot het functioneren van de faunabeheereenheden. Hierbij dient in ogenschouw te worden genomen dat de diepgang en reikwijdte van deze evaluatie noodzakelijkerwijs beperkt is gebleven. Desalniettemin biedt het onderzoeksmateriaal voldoende onderbouwing en aanknopingspunten voor de beantwoording van de vraagstelling.

4.2 Conclusies

De algemene vraagstelling die aan het onderzoek ten grondslag ligt is als volgt geformuleerd:

"In hoeverre functioneren de FBE's volgens verwachting in termen van doelmatigheid van de organisatie en doeltreffendheid van de getroffen maatregelen?"

Uit de landelijke enquête en interviews onder FBE-bestuurders zelf en gedeputeerden komt naar voren dat men over het algemeen redelijk tevreden is over het functioneren van de faunabeheereenheden. Dit wordt ook weer spiegeld in de gemiddelde beoordeling van de FBE's met een rapportcijfer 6,8. Uiteraard zijn er wel verschillen per provincie en tussen de organisaties die in de FBE-besturen vertegenwoordigd zijn. Toch zijn deze verschillen niet bijzonder groot te noemen. Zeker met inachtneming van de ingewikkelde karakteristiek van de Flora- en faunawet en de relatief korte termijn na inwerkingtreding mag geconcludeerd worden dat de FBE's goed in de steigers zijn gezet en geleidelijk meer duidelijkheid is ontstaan over hun positie en functie. Tegen deze achtergrond zijn de meeste respondenten ook (zeer) tevreden over de doelmatigheid van de FBE-organisatie (45%) en de doeltreffendheid van de beheermaatregelen (47%). Ook uit de interviews blijkt dat de meeste betrokkenen vinden dat de FBE's hun taken goed uitvoeren. Het lijkt echter nog te vroeg voor een definitief oordeel over het functioneren van de FBE's.

Toch past er een aantal kanttekeningen bij de bovenstaande conclusie:

1 Ontwikkelingen in de Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet is een kaderwet die in de loop van de tijd nader ingevuld is via AMvB's en uitvoeringsrichtlijnen. Daarbij speelt volgens betrokkenen ook de tussentijdse verschuiving in het politieke spectrum een rol. De Flora- en faunawet, zoals die oorspronkelijk in 2002 is ingevoerd, was primair gericht op het beschermen van de bedreigde diersoorten. Uit de interviews blijkt dat er in de loop der tijd verruimingen zijn doorgevoerd waardoor vooral de FBE-besturen vinden dat hun speelruimte is ingeperkt, met name door de landelijke vrijstellingregelingen. Men is dan ook niet erg positief over de Flora- en faunawet zoals die geleidelijk gestalte heeft gekregen.

2 Positie en functie van de FBE's

De decentralisatie van verantwoordelijkheden en bevoegdheden inzake het faunabeheer van landelijk naar provinciaal niveau vormt een belangrijk uitgangspunt. Hierbij zijn ook de benodigde middelen overgedragen aan het provinciaal bestuur. Met uitzondering van Limburg en Gelderland overlappen de werkgebieden van de FBE's precies met de provinciegrenzen. Deze schaalgrootte is overigens pas in de loop van de onderhandelingen tot stand gekomen, aangezien eerst de instelling van een (veel) groter aantal FBE's voorzien werd. Hiermee is er in de meeste gevallen sprake van een 1-op-1 relatie tussen de provincies, die het provinciale faunabeleid ontwikkelen en vaststellen, en de faunabeheereenheden die primair een uitvoeringsorganisatie van jachthouders zijn (met een gevraagde en ongevraagde adviesrol naar GS).

De positie en functie van de FBE's is redelijk scherp omschreven in de Flora- en faunawet en kent dan ook niet al te grote verschillen per provincie. Wel kan geconstateerd worden dat er verschillen bestaan tussen de wijze waarop provincie en FBE hun eigen rol definiëren en uitvoeren. Dit komt met name naar voren in de wijze waarop ontheffingen worden verleend. Dit heeft gevolgen voor het besluitvormingsproces en de mogelijkheden voor instelling van bezwaar en beroep bij het bevoegd gezag cq. het provinciaal bestuur. Uit de interviews blijkt dat er een spanningsveld bestaat tussen enerzijds het geven van ruimere bevoegdheden aan de FBE (ten aanzien van werking of duur van de ontheffingen) en anderzijds het borgen van het maatschappelijk belang van de bescherming van flora en fauna. We komen hier in het advies nog op terug.

3 Facilitering van de FBE's

Hoewel een landelijk overzicht van de financiering van alle FBE's nog ontbreekt, ontstaat vanuit het onderzoek een beeld van een beperkte facilitering van de FBE's. De meeste FBE's zijn gehuisvest bij een van de organisaties die in het bestuur vertegenwoordigd zijn. Zover wij hebben kunnen nagaan zijn er geen werknemers in dienst van de stichtingen, maar wordt personeel door het FBE-bestuur ingehuurd of gedetacheerd.

Het ministerie van LNV heeft in aanvang een eenmalige bijdrage geleverd aan de kosten voor het opstellen van de eerste faunabeheerplannen (convenant d.d. 6 december 2002) en de provincies verlenen subsidie voor de actualisering en uitvoering van deze faunabeheerplannen. Deze provinciale subsidie ligt in de meeste gevallen tussen 80.000 en 100.000 euro per jaar. Voor zover wij hebben kunnen nagaan heeft alleen de provincie Utrecht aan de FBE een structurele subsidie voor een periode van 5 jaar toegekend. De provinciale middelen zijn met name bedoeld voor de bestuurskosten en detacheringkosten van een ambtelijk secretaris of adviseur. Ondanks het feit dat de gedeputeerden van mening zijn dat geld niet het probleem mag zijn, loopt in een aantal provincies het proces van subsidieverlening moeizaam, hetgeen bij de FBE-besturen tot de nodige onrust en frustratie leidt. Daar waar de middelen ontbreken blijkt uit de interviews dat dit vooral ten koste gaat van de inzet ten behoeve van de communicatie- en monitoringfunctie.

4 Monitoring en gegevensverzameling

De kwaliteit van monitoring van het faunabeheer is van cruciale betekenis voor het actualiseren en het toetsen van het faunabeleid. Zonder voldoende en juiste gegevens over de ontwikkeling van dierpopulaties en schadeontwikkelingen is het onmogelijk om een adequaat beheer te voeren en de resultaten van dit beheer te beoordelen. Zowel in de enquête als tijdens de interviews zijn twijfels geuit over de betrouwbaarheid van sommige tellingen

en meetmethoden. Hierbij zijn ook voorbeelden genoemd van grote verschillen tussen organisaties in aantallen getelde dieren. Een ander punt van aandacht is dat de FBE's zich momenteel alleen bezighouden met monitoring van de aantallen beschermde diersoorten. Op het moment dat bepaalde soorten op de landelijke vrijstellingslijst worden geplaatst worden er vanuit de FBE's geen populatiegegevens meer bijgehouden⁶. Hoewel dit een ander type onderzoek vereist is er vanuit dit onderzoek alle reden om de reikwijdte, betrouwbaarheid en validiteit van de thans beschikbare monitorinstrumenten en tellingen rond faunabeheer nog eens kritisch te toetsen.

5 Maatschappelijk draagvlak

De decentralisatie van verantwoordelijkheden en bevoegdheden zoals die in de Flora- en faunawet is omschreven heeft onder andere tot doel om het bestuur dicht bij de burgers te brengen en meer maatwerk in de uitvoering mogelijk te maken. Dit zou ook moeten leiden tot meer maatschappelijk draagvlak voor de gekozen beheermaatregelen. Uit de landelijke enquête blijkt dat 20% van de respondenten het gebrek aan maatschappelijk draagvlak voor beheermaatregelen als knelpunt heeft benoemd. Daarentegen worden langdurige juridische procedures door 41% als knelpunt genoemd. In hoeverre hier een directe relatie tussen bestaat is lastig te beoordelen: worden er veel procedures gevoerd omdat er maatschappelijke weerstand tegen beheermaatregelen bestaat of is een relatief kleine groepering in staat om op veel verschillende plekken bezwaar aan te tekenen tegen genomen besluiten. Het antwoord op de vraag naar het maatschappelijk draagvlak voor faunabeheermaatregelen kan alleen via een burgerpeiling worden gekregen. Uit de interviews komt naar voren dat zorgvuldige en genuanceerde communicatie over planmatig en duurzaam faunabeheer kan leiden tot meer draagvlak voor beheermaatregelen bij de FBE-achterban en onder de bevolking. Onze indruk is dat hier nog een wereld te winnen valt.

4.3 Advies

Voor het versterken van het provinciaal faunabeleid en de FBE-organisaties is het wenselijk om een aantal verbeteringen te treffen. Deze liggen in de lijn met de voorgaande conclusies, met name:

- De provinciebesturen zouden zich meer op de hoofdlijnen van het faunabeleid moeten richten en hierover via meerjarige overeenkomsten afspraken maken met de faunabeheereenheden.
- De faunabeheereenheden moeten de relaties met hun regionale achterbannen versterken door een gezamenlijke communicatiestrategie (bijvoorbeeld via een periodieke nieuwsbrief of een 1-loketfunctie).
- De rijksoverheid moet terughoudend zijn in het doorvoeren van landelijke wijzigingen in wet en regelgeving teneinde de gedecentraliseerde bevoegdheden niet te doorkruisen.
- De reikwijdte, betrouwbaarheid en validiteit van de huidige onderzoeksmethoden rond het faunabeheer moeten kritisch getoetst worden, teneinde te komen tot een uniform monitoringsinstrument voor het provinciaal en landelijk faunabeleid.

Noot 6 Wel via de WBE-databank die door het KNJV wordt bijgehouden.

Verder is er bij het ministerie van LNV een discussie gaande over de koers van het faunabeleid in de toekomst. De kwestie is daarbij of de bescherming van de flora en fauna in de huidige vorm voortgezet moet worden of dat deze dient te verschuiven naar het beheren van duurzame populaties in het kader van het soortenbeleid. Wij adviseren de landelijke FBE-organisaties dan ook om deze meer fundamentele discussie aan te gaan met de minister van LNV en het IPO en daarbij ook de overdracht te bespreken van meer verantwoordelijkheid voor het faunabeheer naar de provincies. In het verlengde van deze discussie zou ook de rol en de verantwoordelijkheid van de FBE-partners opnieuw bekeken dienen te worden.

De door de minister van LNV aangekondigde en in de wet voorziene evaluatie van de Flora- en faunawet biedt mogelijk een goed overlegkader over dit onderwerp. Eens te meer omdat deze discussie naadloos aansluit bij een recente publicatie van de Raad voor het Landelijk Gebied, getiteld "Van zorgen naar borgen" (oktober 2006), waarin uitgebreid wordt ingegaan op de mogelijkheden om meer verantwoordelijkheid in handen te leggen van private partijen op het terrein van natuur- en plattelandsbeleid. Hoewel het advies zich veel algemener richt op de bestuursomslag op allerlei LNV-terreinen, is er ook een aantal noties die van toepassing zijn op de Flora- en faunawet. Rond het soortenbeleid wordt expliciet aangegeven dat een grotere verantwoordelijkheid van private partijen gecombineerd dient te worden met een grotere overheidsrol, bijvoorbeeld door het investeren van politieke aandacht, tijd, geld en kennis. Primair toetsingskader bij het streven naar minder overheid en meer maatschappelijke betrokkenheid is volgens de Raad de vraag of deze omslag bijdraagt aan een betere borging van de publieke belangen. Dit vereist een zekere handelingsruimte voor private partijen, maar tevens een goede inbedding van private verantwoordelijkheden in het politieke systeem. Expliciet wordt door de Raad het soortenbeleid als 'vingeroefening' uitgewerkt.

In zijn advies richt de Raad zich met name op het rijksbeleid, maar een vergelijkbare exercitie zou uitgevoerd kunnen worden op het provinciaal beleid. De uitdaging is ook voor de provincie om verantwoordelijkheden over te dragen aan maatschappelijke organisaties en particulier initiatief zonder daarbij het belang van ondersteuning en borging uit het oog te verliezen. Voor de FBE is het belangrijk om hierbij als betrouwbare partner te opereren en ook de eigen bestuurlijke verantwoordelijkheid te nemen.

Colofon

Opdrachtgevers : Landelijk overleg faunabeheereenheden
Uitvoering : DSP-groep BV
Projectcode : 2006/14MGFAUNA
Auteurs : Agnes van den Andel, Martin van der Gugten, Paul Hulshof
Internetenquête : DSP-7 BV (Sjoerd Boersma en Tol Noutsis)
Omslagfoto's : KNJV en DE LANDSCHAPPEN
Vormgeving : Annique Paalvast
Drukwerk : De Appelbloesem Pers
Oplage : 300 exemplaren
Bestellen : DE LANDSCHAPPEN,
Postbus 31,
3730 AA De Bilt,
telefoon: 030-6017205

Amsterdam, 1 december 2006

DSP – groep BV
Van Diemenstraat 374
1013 CR Amsterdam
T: +31 (0)20 625 75 37
F: +31 (0)20 627 47 59
E: dsp@dsp-groep.nl
W: www.dsp-groep.nl

Bijlagen

Bijlage 1 Samenstelling van begeleidingscommissie

De heer J.H.J.Kievit (voorzitter)
De heer G.H.M. Alferink
De heer J. Hidding
De heer R.M. Jamin
De heer S.A. Ruiter
De heer W.A.P. van der Klift
De heer B.J. Lucas
De heer A.G. Dijkhuis

De Landschappen
KNJV
FBE Drenthe
FBE Noord Brabant
FBE Noord Holland
FBE Utrecht
De Landschappen
KNJV

Bijlage 2 Overzicht van gesprekspartners

Algemeen

- de heer H. Revoort (secretaris Faunafonds)
- de heer G.B. Raaphorst (Ministerie van LNV, directeur Natuur) en mevrouw K. Hobbelen (MT-lid, directie Natuur)

Provincie Utrecht

- Gedeputeerde de heer J. Lokker
- FBE-voorzitter: de heer J. Bunnik en de heer H. Davelaar (LTO)

Provincie Noord-Holland

- Gedeputeerde de heer A. Moens en de heer P. van Erp
- FBE-voorzitter: de heer H. de Jong en de heer R. van Elderen (FPG)

Provincie Friesland

- Gedeputeerde mevrouw A.M. Andriesen (verhinderd)
- Ambtenaar de heer Oostra
- FBE-voorzitter: de heer B. Schmidt, de heer C. Udding (secretaris) en de heer F.G. Aukes (KNJV)

Provincie Limburg

- Gedeputeerde de heer G.H.M. Driessen (telefonisch)
- Ambtenaar de heer P. Voskamp
- FBE-voorzitter: de heer P.J.M. Visschers en de heer G.W.P. Frenken (natuurbeheer, telefonisch)

Bijlage 3 Geraadpleegde documentatie

Faunabeheerplannen:

- Drenthe
- Flevoland
- Groningen
- Noord-Brabant
- Utrecht (inclusief apart reeënbeheerplan)
- Zeeland
- Zuid-Holland

Landelijk Overleg faunabeheereenheden:

- Handreiking Faunabeheerplan
- Model FBE-statuten
- Brief aan staatssecretaris LNV over op- en inrichting faunabeheereenheden en financiën, 31 juli 2000
- Brief aan partners over de concept-statuten voor de faunabeheereenheden, 6 november 2001
- Convenant oprichting faunabeheereenheden tussen landelijk overleg faunabeheereenheden en de colleges van GS (exclusief Limburg), 6 december 2002

Ministerie:

- Flora- faunawet
- Wijziging besluit beheer en schadebestrijding dieren (publicatie staatsblad)

Provincie:

- Beleidsnota uitvoering flora- en faunawet provincie Limburg

KNJV-nieuwsbrief nr. 6

WBE-Databank – fauna in cijfers

Faunafonds:

Jaarverslag 2005

Raad voor het Landelijk Gebied

Van zorgen naar borgen - naar een bestuurlijke omslag bij LNV
publicatie RLG 06/5, Amersfoort, oktober 2006

Internet:

www.minlnv.nl
www.faunafonds.nl
www.faunabescherming.nl

Bijlage 4 Vragenlijst en antwoorden internetenquête

1 In welke provincie bent u werkzaam?

	Procent
Groningen	5
Friesland	5
Drenthe	5
Overijssel	6
Gelderland	16
Flevoland	10
Utrecht	9
Noord-Holland	7
Zuid-Holland	7
Zeeland	8
Noord-Brabant	10
Limburg	12

2 Wat is uw functie?

	Procent
Gedeputeerde van de Provincie	5
Bestuurder van de fauna-beheereenheid	11
Ambtenaar bij de provincie	13
Voorzitter van de fauna-beheereenheid	57
Medewerker van de fauna-beheereenheid	14

3 Namens welke organisatie bent u betrokken bij de FBE?

	Procent
LTO-Nederland	13
Vereniging Natuurmonumenten	5
Federatie particulier grondbezit	12
Staatsbosbeheer	4
De Landschappen	4
Nederlandse Organisatie van Jacht en Grondbeheer	0
Koninklijke Nederlandse Jagersvereniging (KNJV)	21
Overig, of niet van toepassing	41

4 Hieronder volgen enkele vragen over de (on)tevredenheid over aspecten van de FBE-organisatie

- 1 Samenwerking tussen bestuurders
- 2 De rol van de onafhankelijke voorzitter
- 3 De professionele bureauondersteuning
- 4 De communicatie met uw achterban
- 5 De financiering van de FBE-organisatie
- 6 De efficiency
- 7 De effectiviteit

	Zeer tevreden	Tevreden	Neutraal	Ontevreden	Zeer ontevreden	Geen mening
vraag 1	19%	60%	17%	3%	1%	
vraag 2	26%	47%	14%	5%		8%
vraag 3	22%	49%	21%	5%	1%	1%
vraag 4	5%	40%	43%	3%		9%
vraag 5	1%	29%	25%	27%	14%	4%
vraag 6	1%	44%	35%	20%		
vraag 7		47%	33%	18%	3%	

4.1 De (on)tevredenheid over de financiering van de FBE-organisatie afgezet tegen de functie en de organisatie van de respondent

	Zeer tevreden	Tevreden	Neutraal	Ontevreden	Zeer ontevreden	Geen mening
Gedeputeerde van de Provincie		25%	25%	25%	25%	
Bestuurder van de faunabeheereenheid	2%	27%	22%	33%	13%	2%
Ambtenaar bij de provincie		30%	20%	20%	10%	20%
Voorzitter van de faunabeheereenheid		33%	44%	11%	11%	
Medewerker van de faunabeheereenheid		27%	27%	18%	27%	

	Zeer tevreden	Tevreden	Neutraal	Ontevreden	Zeer ontevreden	Geen mening
LTO-Nederland		40%		30%	30%	
Vereniging Natuurmonumenten			50%	50%		
Federatie particulier grondbezit			33%	44%	22%	
Staatsbosbeheer		67%	33%			
De Landschappen			67%			33%
Koninklijke Nederlandse Jagersvereniging (KNJV)	6%	38%	6%	38%	14%	
Overig, of niet van toepassing	1%	28%	25%	27%	15%	4%

5 Hoe (on)tevreden bent u over de samenwerking met de partners van de FBE?

- 1 samenwerking faunafonds
- 2 samenwerking provincie
- 3 samenwerking gemeenten
- 4 samenwerking WBE's
- 5 samenwerking terreineigenaren
- 6 samenwerking grondgebruikers
- 7 samenwerking jagers

	Zeer tevreden	Tevreden	Neutraal	Ontevreden	Zeer ontevreden	Geen mening
vraag 1		34%	39%	17%	3%	8%
vraag 2	7%	40%	27%	15%	4%	7%
vraag 3		5%	35%	9%		51%
vraag 4	15%	51%	25%	5%		4%
vraag 5	1%	52%	29%	13%		5%
vraag 6	6%	61%	26%	20%	3%	4%
vraag 7	7%	61%	21%	5%		6%

5.1 De (on)tevredenheid over de samenwerking met het faunafonds afgezet tegen de functie en de organisatie van de respondent

	Zeer tevreden	Tevreden	Neutraal	Ontevreden	Zeer ontevreden	Geen mening
Gedeputeerde van de Provincie		25%	25%	25%	25%	
Bestuurder van de faunabeheereenheid		20%	47%	20%	2%	11%
Ambtenaar bij de provincie		50%	20%	20%	10%	10%
Voorzitter van de faunabeheereenheid		56%	33%	11%		
Medewerker van de faunabeheereenheid		64%	27%	9%		

	Zeer tevreden	Tevreden	Neutraal	Ontevreden	Zeer ontevreden	Geen mening
LTO-Nederland		20%	40%	30%		10%
Vereniging Natuurmonumenten			75%	25%		
Federatie particulier grondbezit		22%	56%	22%		
Staatsbosbeheer		33%		33%		34%
De Landschappen		33%			33%	34%
Koninklijke Nederlandse Jagersvereniging (KNJV)		19%	50%	19%		12%
Overig, of niet van toepassing	3%	53%	29%	9%	3%	3%

5.2 De (on)tevredenheid over de samenwerking met de provincie afgezet tegen de functie en de organisatie van de respondent

	Zeer tevreden	Tevreden	Neutraal	Ontevreden	Zeer ontevreden	Geen mening
Gedeputeerde van de Provincie		50%	25%	25%		
Bestuurder van de faunabeheereenheid	2%	42%	31%	20%	4%	
Ambtenaar bij de provincie	10%	30%	10%			50%
Voorzitter van de faunabeheereenheid		56%	33%	11%		
Medewerker van de faunabeheereenheid	27%	27%	18%	18%	9%	

	Zeer tevreden	Tevreden	Neutraal	Ontevreden	Zeer ontevreden	Geen mening
LTO-Nederland		60%	20%	20%		
Vereniging Natuurmonumenten		50%	50%			
Federatie particulier grondbezit		11%	44%	33%	11%	
Staatsbosbeheer		67%		33%		
De Landschappen		67%		33%		
Koninklijke Nederlandse Jagersvereniging (KNJV)	6%	31%	38%	19%	6%	
Overig, of niet van toepassing	12%	41%	24%	6%	3%	15%

6 Hoe (on)tevreden bent u over de volgende kaders?

- 1 de flora- en faunawet algemeen
- 2 de landelijke vrijstellingslijst
- 3 het provinciaal faunabeleid algemeen
- 4 de provinciale vrijstellingsregeling
- 5 de provinciale aanwijzingsregeling
- 6 de ontheffingsprocedures
- 7 de bezwaarprocedures
- 8 de schadevergoedingsregeling Faunafonds

	Zeer tevreden	Tevreden	Neutraal	Ontevreden	Zeer ontevreden	Geen mening
vraag 1		20%	31%	36%	13%	
vraag 2	1%	26%	36%	30%	7%	
vraag 3	4%	44%	29%	16%	5%	3%
vraag 4	3%	27%	43%	21%	3%	4%
vraag 5	1%	25%	49%	16%	3%	7%
vraag 6	3%	30%	30%	29%	8%	1%
vraag 7	1%	26%	38%	23%	9%	3%
vraag 8		5%	30%	38%	13%	14%

6.1 De (on)tevredenheid over de flora- en faunawet algemeen afgezet tegen de functie en de organisatie van de respondent

	Zeer tevreden	Tevreden	Neutraal	Ontevreden	Zeer ontevreden	Geen mening
Gedeputeerde van de Provincie	25%		50%	25%		
Bestuurder van de faunabeheereenheid		18%	27%	38%	18%	
Ambtenaar bij de provincie		30%	20%	50%		50%
Voorzitter van de faunabeheereenheid		33%	34%	33%		
Medewerker van de faunabeheereenheid		9%	55%	18%	18%	

	Zeer tevreden	Tevreden	Neutraal	Ontevreden	Zeer ontevreden	Geen mening
LTO-Nederland			40%	40%	20%	
Vereniging Natuurmonumenten		25%		25%	50%	
Federatie particulier grondbezitter		22%	11%	24%	22%	
Staatsbosbeheer		33%	34%	33%		
De Landschappen			34%	33%	33%	
Koninklijke Nederlandse Jagersvereniging (KNJV)	6%	13%	37%	31%	19%	
Overig, of niet van toepassing	3%	27%	35%	35%		

6.2 De (on)tevredenheid over de ontheffingsprocedures afgezet tegen de functie en de organisatie van de respondent

	Zeer tevreden	Tevreden	Neutraal	Ontevreden	Zeer ontevreden	Geen mening
Gedeputeerde van de Provincie		25%	25%	25%		25%
Bestuurder van de faunabeheereenheid		29%	31%	29%	11%	
Ambtenaar bij de provincie	10%	40%	30%	10%		10%
Voorzitter van de faunabeheereenheid		33%	34%	33%		
Medewerker van de faunabeheereenheid	9%	18%	18%	46%	9%	

	Zeer tevreden	Tevreden	Neutraal	Ontevreden	Zeer ontevreden	Geen mening
LTO-Nederland		20%	20%	50%	10%	
Vereniging Natuurmonumenten		25%	50%	25%		
Federatie particulier grondbezitter		33%	33%	11%	23%	
Staatsbosbeheer		33%	34%	33%		
De Landschappen			67%	33%		
Koninklijke Nederlandse Jaegersvereniging (KNJV)		25%	19%	44%	12%	
Overig, of niet van toepassing	6%	35%	29%	21%	3%	6%

7 Hoe (on)tevreden bent u over de kwaliteit van de gegevensvoorziening vanuit de volgende organisaties?

- 1 vanuit de wildbeheereenheden
- 2 van de terreinbeherende organisaties
- 3 vanuit de grondgebruikers
- 4 vanuit de ontheffingshouders/-uitvoerders
- 5 vanuit het Faunafonds
- 6 vanuit de overheid

	Zeer tevreden	Tevreden	Neutraal	Ontevreden	Zeer ontevreden	Geen mening
vraag 1	7%	44%	31%	14%	1%	3%
vraag 2	1%	27%	23%	36%	4%	8%
vraag 3	3%	25%	43%	18%	1%	10%
vraag 4	8%	40%	31%	16%	1%	4%
vraag 5		31%	27%	29%	4%	9%
vraag 6		21%	35%	27%	8%	9%

7.1 De (on)tevredenheid over de kwaliteit van de gegevensvoorziening vanuit de terreinbeherende organisaties afgezet tegen de functie en de organisatie van de respondent

	Zeer tevreden	Tevreden	Neutraal	Ontevreden	Zeer ontevreden	Geen mening
Gedeputeerde van de Provincie		25%		25%		50%
Bestuurder van de faunabeheereenheid		33%	22%	33%	4%	7%
Ambtenaar bij de provincie		20%	30%	50%		
Voorzitter van de faunabeheereenheid	11%	33%	11%	44%		
Medewerker van de faunabeheereenheid		18%	36%	27%	9%	9%

	Zeer tevreden	Tevreden	Neutraal	Ontevreden	Zeer ontevreden	Geen mening
LTO-Nederland		20%	40%	30%	10%	
Vereniging Natuurmonumenten		25%		75%		
Federatie particulier grondbezit		33%	22%	22%	11%	11%
Staatsbosbeheer		67%				33%
De Landschappen		67%				33%
Koninklijke Nederlandse Jagersvereniging (KNJV)		19%	19%	56%	6%	
Overig, of niet van toepassing	3%	29%	27%	32%	9%	

7.2 De (on)tevredenheid over de kwaliteit van de gegevensvoorziening vanuit het faunafonds afgezet tegen de functie en de organisatie van de respondent

	Zeer tevreden	Tevreden	Neutraal	Ontevreden	Zeer ontevreden	Geen mening
Gedeputeerde van de Provincie				25%	25%	50%
Bestuurder van de faunabeheereenheid	36%	33%	18%	2%	11%	
Ambtenaar bij de provincie	40%		50%	10%		
Voorzitter van de faunabeheereenheid	33%	44%	22%			
Medewerker van de faunabeheereenheid	18%	18%	55%	9%		

	Zeer tevreden	Tevreden	Neutraal	Ontevreden	Zeer ontevreden	Geen mening
LTO-Nederland		30%	40%	10%	10%	10%
Vereniging Natuurmonumenten			25%	75%		
Federatie particulier grondbezit		44%	22%	33%		
Staatsbosbeheer		67%		33%		
De Landschappen		33%	33%			34%
Koninklijke Nederlandse Jagersvereniging (KNJV)		25%	44%		13%	9%
Overig, of niet van toepassing		32%	18%	35%	9%	6%

8 Hoe (on)tevreden bent u over de kwaliteit van de gegevensvoorziening rond de volgende aspecten?

- 1 de stand van de populaties
- 2 de stand van de schadegevallen
- 3 de getroffen beheermaatregelen
- 4 de effecten van de beheermaatregelen

	Zeer tevreden	Tevreden	Neutraal	Ontevreden	Zeer ontevreden	Geen mening
vraag 1	4%	26%	29%	34%	5%	3%
vraag 2		34%	31%	29%	5%	1%
vraag 3		29%	43%	23%	1%	4%
vraag 4	3%	20%	26%	36%	10%	5%

9 Vindt u dat het beheer van de diersoorten in uw werkgebied is verbeterd of verslechterd sinds de invoering van de flora- en faunawet?

	Verbeterd	Geen verschil	Verslechterd	Geen mening/weet niet
vraag 9	37%	19%	32%	13%

9.1 Mening over de situatie sinds de invoering van de flora- en faunawet, afgezet tegen de organisatie waar men werkzaam is en de functie die men heeft.

	Verbeterd	Geen verschil	Verslechterd	Geen mening/weet niet
LTO Nederland	20%	20%	40%	20%
Vereniging Natuurmonumenten	50%		50%	
Federatie particulier grondbezit	22%		56%	22%
Staatsbosbeheer		100%		
De Landschappen	33%	33%	34%	
Koninklijke Nederlandse Jagers Vereniging	31%	6%	56%	6%
Overig of niet van toepassing	50%	24%	12%	15%

10 Is volgens u de omvang van de schade door dieren in uw werkgebied toegenomen of afgenomen sinds de invoering van de flora- en faunawet?

	Toegenomen	Geen verschil	Afgenomen	Geen mening/weet niet
vraag 10	62%	18%	7%	13%

10.1 Mening over de omvang van de schade door dieren afgezet tegen de organisatie waarvoor de respondent werkzaam is.

	Toegenomen	Geen verschil	Afgenomen	Geen mening/weet niet
LTO Nederland	70%	10%	10%	10%
Vereniging Natuurmonumenten		50%		50%
Federatie particulier grondbezit	78%		11%	11%
Staatsbosbeheer	67%	33%		
De Landschappen	33%	33%		34%
Koninklijke Nederlandse Jagers Vereniging	82%	6%	6%	6%
Overig of niet van toepassing	56%	24%	6%	15%

11 Is volgens u de omvang van de uitgekeerde vergoeding voor de schade door dieren in uw werkgebied toegenomen of afgenomen sinds de invoering van de flora- en faunawet?

	Toegenomen	Geen verschil	Afgenomen	Geen mening/weet niet
vraag 11	29%	11%	24%	35%

11.1 Mening over de omvang van de uitgekeerde schadevergoeding voor de schade door dieren sinds de invoering van de flora- en faunawet, afgezet tegen de organisatie waar men werkzaam is.

	Toegenomen	Geen verschil	Afgenomen	Geen mening/weet niet
LTO Nederland	30%		60%	10%
Vereniging Natuurmonumenten	25%			75%
Federatie particulier grondbezit	22%		22%	56%
Staatsbosbeheer	33%	34%	33%	
De Landschappen		33%	67%	
Koninklijke Nederlandse Jagers Vereniging	19%	13%	31%	38%
Overig of niet van toepassing	53%	9%	15%	24%

12 Hoe ziet uw functie er in de toekomst uit?

- 1 uitvoering van provinciaal beleid in relatie tot het rijksbeleid
- 2 uitvoering van provinciaal beleid en vrijblijvende advisering aan provincie
- 3 uitvoering van provinciaal beleid en bindende advisering aan de provincie
- 4 autonome beleidsontwikkeling en uitvoering
- 5 anders

Antwoord 1	Antwoord 2	Antwoord 3	Antwoord 4	Antwoord 5
16%	23%	39%	14%	8%

12.1 Beschrijving van de functie in de toekomst afgezet tegen de organisatie van de respondent.

	Antwoord 1	Antwoord 2	Antwoord 3	Antwoord 4	Antwoord 5
LTO Nederland		10%	70%	10%	10%
Vereniging Natuurmonumenten	25%	25%	25%		25%
Federatie particulier grondbezit	11%		67%	11%	11%
Staatsbosbeheer	33%	34%	33%		
De Landschappen	33%		67%		
Koninklijke Nederlandse Jagers Vereniging	6%	13%	56%	25%	
Overig of niet van toepassing	24%	38%	12%	18%	8%

12.1 Beschrijving van de functie in de toekomst afgezet tegen de functie van de respondent.

	Antwoord 1	Antwoord 2	Antwoord 3	Antwoord 4	Antwoord 5
Gedeputeerde van de Provincie	25%	50%		25%	
Bestuurder van de faunabeheereenheid	11%	11%	53%	18%	7%
Ambtenaar bij de provincie	30%	70%			
Voorzitter van de faunabeheereenheid	33%	33%	22%		11%
Medewerker van de faunabeheereenheid	9%	9%	36%	27%	18%

13 Kunt u aangeven welk(e) knelpunt(en) rond het functioneren van de FBE u het meest belangrijk vindt?

- 1 Moeizame samenwerking tussen de verschillende FBE-partijen
- 2 Gebrekkige informatievoorziening
- 3 teveel regelgeving door de overheid
- 4 langdurige juridische procedures
- 5 onvoldoende financiering van de FBE
- 6 te weinig maatschappelijk draagvlak
- 7 problemen met de uitvoering van de maatregelen via de WBE's
- 8 er zijn geen onoverkomelijke knelpunten

Antwoord 1	Antwoord 2	Antwoord 3	Antwoord 4	Antwoord 5	Antwoord 6	Antwoord 7	Antwoord 8
17%	32%	52%	41%	44%	20%	14%	10%

13.1 Aangegeven knelpunten afgezet tegen de organisatie waar de respondent werkzaam voor is.

Knelpunt 1	Genoemd	Niet genoemd
LTO Nederland	10%	90%
Vereniging Natuurmonumenten	25%	75%
Federatie particulier grondbezit	11%	89%
Staatsbosbeheer		100%
De Landschappen		100%
Koninklijke Nederlandse Jagers Vereniging	19%	81%
Overig of niet van toepassing	21%	79%

Knelpunt 2	Genoemd	Niet genoemd
LTO Nederland	10%	90%
Vereniging Natuurmonumenten	100%	
Federatie particulier grondbezit	11%	89%
Staatsbosbeheer	33%	67%
De Landschappen	33%	67%
Koninklijke Nederlandse Jagers Vereniging	12%	88%
Overig of niet van toepassing	32%	68%

Knelpunt 3	Genoemd	Niet genoemd
LTO Nederland	60%	40%
Vereniging Natuurmonumenten	25%	75%
Federatie particulier grondbezit	11%	89%
Staatsbosbeheer	33%	67%
De Landschappen	33%	67%
Koninklijke Nederlandse Jagers Vereniging	19%	81%
Overig of niet van toepassing	33%	67%

Knelpunt 4	Genoemd	Niet genoemd
LTO Nederland	50%	50%
Vereniging Natuurmonumenten	25%	75%
Federatie particulier grondbezit	44%	56%
Staatsbosbeheer	33%	67%
De Landschappen	33%	67%
Koninklijke Nederlandse Jagers Vereniging	56%	44%
Overig of niet van toepassing	32%	68%

Knelpunt 5	Genoemd	Niet genoemd
LTO Nederland	60%	40%
Vereniging Natuurmonumenten	50%	50%
Federatie particulier grondbezit	67%	33%
Staatsbosbeheer		100%
De Landschappen		100%
Koninklijke Nederlandse Jagers Vereniging	50%	50%
Overig of niet van toepassing	38%	62%

Knelpunt 6	Genoemd	Niet genoemd
LTO Nederland	20%	80%
Vereniging Natuurmonumenten	25%	75%
Federatie particulier grondbezit	22%	78%
Staatsbosbeheer	33%	67%
De Landschappen	33%	67%
Koninklijke Nederlandse Jagers Vereniging	19%	81%
Overig of niet van toepassing	18%	82%

Knelpunt 7	Genoemd	Niet genoemd
LTO Nederland		100%
Vereniging Natuurmonumenten		100%
Federatie particulier grondbezit		100%
Staatsbosbeheer	33%	67%
De Landschappen	33%	67%
Koninklijke Nederlandse Jagers Vereniging		100%
Overig of niet van toepassing	27%	73%

Knelpunt 8	Genoemd	Niet genoemd
LTO Nederland		100%
Vereniging Natuurmonumenten		100%
Federatie particulier grondbezit		100%
Staatsbosbeheer		100%
De Landschappen	33%	67%
Koninklijke Nederlandse Jagers Vereniging		100%
Overig of niet van toepassing	10%	90%

14 Welk rapportcijfer geeft u aan het totale functioneren van de FBE op dit moment?

De respondenten geven een gemiddeld rapportcijfer van 6.8 hiervoor. We hebben de rapportcijfers afgezet tegen de organisatie, functie en provincie van de respondenten.

14.1 Gemiddeld rapportcijfer per provincie.

	Aantal responden- ten	Gemiddeld cijfer
Groningen	4	6.8
Friesland	4	6.5
Drenthe	4	7.3
Overijssel	5	7.2
Gelderland	12	6.6
Flevoland	8	7.0
Utrecht	8	7.6
Noord-Holland	6	6.5
Zuid-Holland	5	6.4
Zeeland	6	7.5
Noord-Brabant	8	6.4
Limburg	9	5.9

14.2 Gemiddeld rapportcijfer per functie.

	Aantal responden- ten	Rapportcijfer
Gedeputeerde van de Provincie	4	6.8
Bestuurder van de fauna-beheereenheid	9	6.9
Ambtenaar bij de provincie	45	6.7
Voorzitter van de fauna-beheereenheid	11	7.0
Medewerker van de fau-nabeheereenheid	10	6.5

14.3 Gemiddeld rapportcijfer per organisatie.

	Aantal responden- ten	Procent
LTO-Nederland	10	6.8
Vereniging Natuurmonu- menten	4	5.8
Federatie particulier grondbezit	9	6.3
Staatsbosbeheer	3	6.7
De Landschappen	3	7.0
Koninklijke Nederlandse Jagersvereniging (KNJV)	16	7.1
Overig, of niet van toe- passing	34	6.8

Bijlage 5 Reacties bij enquête

Datum	Opmerkingen
21 aug 06	Werkzaam in de provincies Zeeland en Noord Brabant
21 aug 06	Bij de vraag namens wie je FBE bestuurder bent kun je alleen KNJV invullen terwijl ik er ook zit namens de Vereniging Wildbeheer Veluwe en de Boerenjagersorganisatie
17 aug 06	Bij het invullen van vraag 1 heb ik uiteindelijk gekozen voor de plaats van de FBE; mijn dagelijkse werkzaamheden spelen zich af in Noord Holland.
16 aug 06	wat mij geërgerd heeft is het angstige gedrag van provincie ambtenaren. met het instellen van de FBE zijn minimaal 3 ambtenaren belast met flora en fauna overbodig geworden op het provinciehuis. het geld dat daarmee uitgespaard zou kunnen worden is ruim voldoende om 2 FBE's te laten functioneren.
14 aug 06	Opmerking vraag 12: Uitvoering van provinciaal beleid en advisering door FBE dat in beginsel door provincie wordt opgevolgd.
09 aug 06	In de faunabeheerheden dient een brede maatschappelijke afweging van belangen plaats te vinden. Nu is de afweging naar mijn mening beperkt, waardoor de besluitvormende overheid met gerechtelijke procedures wordt geconfronteerd. Bij de volwassenwording van de faunabeheereenheden hoort ook het tot stand komen van een brede financiering. Op dit moment is de provinciale overheid de enige betalende partij. Dit is ongewenst, mede omdat het de faunabeheereenheden in een positie brengt die niet onafhankelijk is.
09 aug 06	Zoals altijd met dit soort enquêtes is het soms lastig de vragen eenduidig te beantwoorden. Schade toegenomen? ja voor de ene soort wel en voor de andere niet. Verslechtert schadebestrijding - sommige soorten neutraal, sommige soorten verbeterd en sommige verslechterd. Wat is miste is de tweede doelstelling van de FBE's het vinden van maatschappelijk draagvlak. En dat begint in Drenthe toch aardig vorm te krijgen.
04 aug 06	Faunabeheer moet leiden tot vermindering en regulering van (schade door)schadelijke soorten als ganzen en kraaien. De FBE moet hier daadwerkelijk optreden en direct vergunning voor afschieten afgeven. Ook de financiering moet adequaat geregeld worden door de provincies. Wanneer er schade is en het faunafonds wordt gevraagd schadevergoeding uit te keren ontstaat er grote ergernis wanneer ongeveer 75% van de vergoeding opgaat aan faunafonds kantoorkosten en taxatiekosten, en slechts 25% voor de getroffen landbouwer is.
03 aug 06	De functie van de FBE in de toekomst: uitvoering van provinciaal beleid en een zodanige advisering aan de provincie dat deze de adviezen van de FBE - passend binnen de vigerende kaders - in beginsel steeds volgt, tenzij in het beleid verankerde belangen zich er tegen verzetten.
01 aug 06	-
01 aug 06	De FBE's worden, door gebrek aan werkelijke interesse buiten de eigen terreinen van de andere FBE-partners, louter worden gedomineerd door het belang Jacht, met Landbouw op de 2e viool. De FBE's zijn daarmee verworden tot een 100% door overheid gefinancierd verlengstuk van de KNJV, in plaats van een platform voor een brede maatschappelijke afweging. De FBE's hebben zich, onder aanvoering van Jacht en Landbouw, zich de afgelopen jaren primair beziggehouden met lobby gericht op uitholling van beleid en regelgeving. Dit, samen met een jachtgezinde Tweede Kamermeerderheid, heeft ervoor gezorgd dat, sinds de inwerkingtreding van de Flora- en faunawet, de bescherming van soorten in het invloedsgebied van de FBE's niet is toegenomen, maar sterk is afgenomen, zie het ganzenbeleid, roekenbeleid, kraaien-vangkooien, vossenafschot et cetera.

31 jul 06	Twee problemen wil ik aangeven: 1. De FBE functioneert meer als een administratief doorgeefluik. Er is vrijwel geen eigen initiatief, mede door te weinig (gefinancierde) mankracht. De rapportages, monitoring e.d. kost de FBE teveel tijd. Misschien moet de provincie toch meer taken aan zich houden. 2. Er is zowel provinciaal als binnen de FBE weinig aandacht voor alternatieve methoden van bestrijding ten opzichte van afschot. Eigenlijk een probleem van het faunafonds en LNV.
31 jul 06	Er zijn onvoldoende middelen om betrouwbare gegevens over diersoorten en schades te verkrijgen. Als alle partijen binnen de FBE en de provincie het eens zijn over bepaalde maatregelen is het vaak onmogelijk deze te effectueren door bezwaarschriften procedures en/of rijksbeleid
28 jul 06	Een instelling als een FBE, die de [provinciale] overheid veel werk uit handen neemt [tenminste 1,5 à 2 fte op jaarbasis], moet beter gesupport en gefinancierd worden. Daarnaast is het noodzakelijk/wenselijk dat het provinciaal ambtelijk apparaat tijdig de juiste informatie doorspeelt naar de FBE, tijdig en op een correcte wijze overleg voert en afspraken nakomt.
28 jul 06	Betere afstemming van subsidiestromen en schadevergoedingen en beheersmaatregelen is gewenst. Mbt het ganzen probleem in Gelderland: subsidies aan natuurinstaties moeten zich vertalen in opvang van natuurdoelen, dit mag niet ten koste gaan van ondernemers en boeren, die daarvoor dan gebrekking en gepaard gaande met veel bureaucratie gecompenseerd worden.
28 jul 06	In uw enquête kon ik niet aangeven dat ik aan meerdere FBE's als adviseur verbonden ben namelijk naast Noord-Brabant aan Zeeland en Zuid-Holland. Ook op welke wijze kon ik niet in het overzicht selecteren. Voor de provincies Zeeland en Zuid-Holland gelden dezelfde antwoorden.
27 jul 06	Bij vraag 3: er kan slechts 1 partij worden aangestipt, maar ik vertegenwoordig zowel Natuurmonumenten als SBB als Het Zuid-Hollands Landschap
27 jul 06	Vraag 12: Ik mis een genuanceerder antwoord, nl uitvoering van provinciaal beleid en niet vrijblijvend of bindend advies aan de provincie, maar "advies aan de provincie waar alleen gemotiveerd en na overleg met en instemming van de FBE van afgeweken kan worden".
26 jul 06	De schadetoename heeft niet alleen met de F&F wet te maken maar ook met ontwikkeling van bijvoorbeeld de ganzenpopulatie. De schade zoals geregistreerd bij het Faunafonds is slechts een deel van de werkelijke financiële schade. Lang niet alle schades worden gemeld, en het uitvoeren van preventieve maatregelen brengt kosten met zich mee. Daarnaast is er een verhoogd eigen risico. Als het gaat om adviezen naar de provincie kan het niet zo zijn dat deze dwingend zijn, echter om ze vrijblijvend te noemen gaat me ook te ver. In het FBE is een brede expertise aanwezig en ik verwacht wel dat de adviezen die aan provincie gegeven worden serieus benaderd worden.
26 jul 06	Vragen met betrekking tot functioneren van provincie zijn bewust neutraal beantwoord gelet op mijn functie als beleidsmedewerker. In het algemeen wil ik benadrukken dat de contacten met de FBE Flevoland, en in het bijzonder de WBE als uitvoerende orgaan bijzonder goed zijn en dat de werkverhouding er één is van 'samen de schouders er onder'.
25 jul 06	Ik vind dit een slechte enquête. De vragen zijn niet objectief, ze zijn subjectief. Ze gaan bij voorbaat uit van het feit dat de Flora- en Faunawet niet deugt. Het is opgesteld vanuit jachtbelangen, landbouwbelangen, schadepreventie en landelijke vrijstellingslijsten, en NIET vanuit de gedachte die er in eerste instantie spreekt vanuit de Flora- en Faunawet. Namelijk de bescherming van de inheemse flora en fauna. Dat er haken en ogen aan die wet kleven is iedereen volstrekt duidelijk maar daar zijn ook oplossingen voor te bedenken.
25 jul 06	Als provincie-ambtenaar onthoud ik me bij voorkeur van een standpunt over het provinciaal beleid. N.a.v. vraag 12; in de huidige Flora- en faunawet is een autonome rol van de FBE niet mogelijk. De provincie (GS) is verantwoordelijk voor beleid; de FBE voert slechts uit. Advisering is wel een belangrijke taak van de FBE.
24 jul 06	Enquête betreft een aardige gedachte-oefening. De problematiek c.q. het speelveld waarin de FBE zich in verkeert is echter te complex om zich eenvoudige weg en alleen in multiple choice vragen te laten 'vangen'. Ik spreek derhalve de hoop uit dat naast dit kwantitatieve onderzoek er ook kwalitatief onderzoek zal gaan plaatsvinden.

24 jul 06	P.S.ik ben geen medewerker van de FBE's, maar betrokken bij de vergaderingen als adviseur.
23 jul 06	Ik vertegenwoordig in de FBE niet alleen Het Drentse Landschap, maar ook Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer.
21 jul 06	Mijn opmerkingen gaan over relatie provincie en FBE. Bestuurlijk goed maar ambtelijk uitvoerend moeizaam in verband met andere rollen en een pragmatisch aanpak van de fbe versus een benadering ter voorkoming van alle risico's. De wet is complex en niet transparant voor de burger. De wet is omgeven door een diaree van besluiten etc. Decentralisatie voor maat werk is goed met als vervelende maar niet te voorkomen keerzijde de beleidsversnippering etc. Het grootste probleem is de juridisering op uitvoerend en detailniveau. Het ontstaan van jurisprudentie kan goed werken maar verwacht er niet te veel van, want de spelregels zullen wel weer tussentijds veranderen bij zo'n politiek gevoelig dossier Een andere opmerking betreft de monitoring. Van af de basis (faunafonds/WBE's) wordt dat steeds beter. De informatie over landelijke en provinciale trends, zeker bij zoogdieren, is bedroevend! ! Opgave voor LNV, Alterra, TBO's en NGO's. De ambtelijk ondersteuning van de FBE ken zijn grenzen door de complexiteit van de wet en al het juridisch/ bestuurlijk gedoe. De uitvoering gaat goed; maar is zeker in Brabant gewoon veel werk. Meer samenwerking tussen de FBE's en een minder vrijblijvend AS overleg met een duidelijke structuur en agenda setting is noodzakelijk. Afstemming IT tussen FBE Faunafonds en data monitoringgegevens kan goed werken.
20 jul 06	Naar aanleiding van effectiviteit van de FBE kunnen we nog niet zeggen of dit perfect is. Door de diverse maatregelen van de overheid, lopende deze periode, is het moeilijk om hier een goed oordeel over te geven. Wel heb ik het idee dat deze overheid van goede wil is om er een succes van te maken. Veel hangt ook af van de instelling v.d. provincie. In Groningen kunnen we spreken van een perfecte samenwerking met de provincie. Veel regelgeving zal eenvoudiger moeten om de mensen in het veld enthousiast te houden. Veel komt neer op de WBE bestuurders en die heb ben vaak niet de kennis en de tijd om alle gegevens naar behoren in te vullen.
20 jul 06	Provinciaal beleid moet het Rijksbeleid incorporeren. Provincie moet bij het opnemen van beheerinstructies (wat voorkomen dient te worden) in het beleid het FBE advies laten prevaleren. FBE voert het provinciale beleid uit en moet daartoe, zichtbaar opgenomen in het beleid, gemandateerd worden. Rijksadvies (Faunafonds) moet bindend zijn en derhalve het provinciaal beleid "overrulen". Hiermee de FBE steunen op het gebied van provinciaal en interprovinciaal beheer. Toekomstgericht: FBE zal middels een door LNV uitgestippeld proces een autonome organisatie moeten worden. (vergelijkbaar met Waterschap)
20 jul 06	Met name de vragen 4 en 5 zijn tamelijk onduidelijk.
20 jul 06	Heb net de enquête ingevuld. Ben als adviseur betrokken bij de FBE Veluwe en verantwoordelijk voor beheer en schadebestrijding van het grofwild. Dit deed ik al voordat de FBE's zijn opgericht. Bestuurlijk functioneert de FBE Veluwe goed, basis is samenwerking ook al verschil je soms van mening. Voor het grofwild wordt alle relevante data gemonitord. Voor de overige soorten is nog een belangrijke kwaliteitsslag te maken. De data is noodzakelijk om te kunnen beoordelen of de (preventieve) maatregelen effectief zijn.
20 jul 06	Ik heb in overleg met u alleen de enquête voor de FBE Overijssel ingevuld. Ik ben als ambtelijk secretaris ook werkzaam voor drie FBE's in Gelderland. Volgens afspraak volgt daarover later nog telefonisch contact.
20 jul 06	Op dit ogenblik worden de Faunabeheereenheden nog gebruikt als rugdekking voor veel organisaties. De FBE moeten om draagvlak te op te bouwen en te behouden meer vertrouwen van Provincies en TBO's krijgen. Met name de TBO's dienen zicht actiever op te stellen en met gegevens over de brug te komen. Zij worden tenslotte geheel door de Overheid gefinancierd en moeten zich meer gaan inzetten om het uitvoeren van het Rijks- en provinciaal beleid mogelijk te maken. Het aanleveren van gegevens is daar essentieel bij.
19 jul 06	Ik zit in het bestuur van de FBE als vertegenwoordiger van de Flevolandse gemeenten. Dit omdat er in Flevoland geen of onvoldoende particulier grondbezit is en gemeenten daarmee de grootste grondbezitters zijn, naast de natuurbeschermingsorganisaties.

19 jul 06	In de natuurgebieden heerst meestal rust. Dit trekt veel wild aan. Deze gebieden bieden meestal te weinig en eenzijdig voedsel voor het wild. Het wild voedt zich in de directe omgeving bij de landbouw. Veel schade. Beheersjacht is hoog nodig op die plaatsen, waar het wild zich ophoudt in de natuurgebieden. De beheerders staan jacht meestal niet toe. Het gevolg is, dat de hoeveelheid wild toeneemt en de schade stijgt. Elk jaar iets meer!! Schade bestrijden in de omgeving, is dweilen met de kraan open!! Als de schade-uitkering daalt, komt dat omdat de grondgebruikers opzien tegen de papierwinkel en tegen het moeten nemen van niet werkende maatregelen om in aanmerking te komen voor een niet verplichte bijdrage in de schade. De werkelijke wildschade is vele malen groter, dan nu wordt aangevraagd.
19 jul 06	Ik ben adviseur van de faunabeheereenheden in Limburg en Utrecht, maar kan slechts één provincie invullen. Bovendien wordt de adviseur niet genoemd bij de functies.
19 jul 06	Er moet meer 'lokaal maatwerk' mogelijk zijn. Als er maatregelen in kader beheer en schadebestrijding uitgevoerd worden (op basis van faunabeheerplan) passend binnen het provinciaal beleid dient er geen beroep / bezwaar mogelijk te zijn. Faunafonds wordt eerst gehoord. Als iets op art. 65 staat (vrijstelling) ligt de toestemming bij de grondgebruiker. Dat snap ik maar dat maakt niet altijd een efficiënte en effectieve schadebestrijding mogelijk. Als de wet te strak aangetrokken wordt "regelt" men het zelf wel. Dat is ook niet altijd een goede zaak. Zoeken naar een verantwoorde balans. We moeten niet verzanden in bureaucratie. Minder papier. Meer snelheid, daadkracht.

Opdrachtgevers:

Federatie Particulier Grondbezit

Nederlandse Organisatie voor
Jacht en Grondbeheer

Uitvoering:

Amsterdam, 1 december 2006

